

Jämtlands läns landsting
Årsredovisning
2006

INNEHÅLL

Förord	4	Medarbetare	18
Snabbfakta	6	Projektet som gav medarbetarna en AHA-upplevelse	
Kort om landstinget		Mening och glädje i det dagliga arbetet	
Organisation		Personalfakta	
Axplock från året som gått	7	Ekonomi	23
Stay Cool – kondomkampanj mot STI i Åre		Ordlista	
Mobilisering mot alkohol med nya verktyg		Uppföljning av ekonomiska mål	
Med ökad patientsäkerhet i sikte		Övrig uppföljning	
Trygghet och effektivitet med nya sjukvårdsrådgivningen		Resultaträkning	
Succé för nya AMBUSS		Verksamhetens budgetavvikelser	
Vårdgarantin är en utmaning för vårdens planering		Balansräkning	
Tummen upp för hörselvården		Finansieringsanalys	
Alternativ som ger mer		Finansiella nyckeltal	
Patientens väg in i vården		Tilläggsupplysningar	
Miljö	15	Noter	
Koldioxidutsläppen har vänt neråt		Jämförelse av utfall under tre år (2004–2006)	
Elmätningar ger minskad förbrukning		Övrig jämförelse under fem år	
Snart ska en fjärdedel av maten vara ekologisk		Stiftelser och bolag – sammanställd redovisning	
Nej tack till onödiga och skadliga tillsatser		Landstingsbostäder i Jämtland AB	
Landstinget vann golvpris och stöder Amazonas		Länstrafiken i Jämtlands län AB	
Europas miljöarbete följer Åre Actionplan		Stiftelsen Jämtlands läns museum	
Miljöfakta		ALMI Företagsparner Jämtland AB	
		Bostadsrättsföreningen Åkerärtan	
		Bokslutsrapporter sammanställd redovisning	
		Revisionsberättelse	42

FÖRORD

År 2005 skiftade landstinget, som ett resultat av Karolina-projektet, perspektiv. Det var då vi på allvar började införa processorientering. Det har vi jobbat vidare med under 2006 och börjar nu kunna se en del effekter som det har medfört.

Landstinget lever i en föränderlig omvärld och måste vara beredda att agera i någorlunda samma takt. Det ställer krav på snabbhet och flexibilitet i våra beslut, men även – för att framgångsrikt kunna lösa våra uppdrag – att vi planerar i ett mer långsiktigt perspektiv. Forskning visar att endast 20–40 procent av traditionella insatser för att förändra arbetsätt når framgång. Det ger oss ytterligare bekräftelse på att vi har valt rätt väg att gå.

Som medborgare förväntar man sig ett bra bemötande, trygg vård och att enkelt kunna kontakta vårdgivaren. Våra undersökningar visar att majoriteten som besöker öppenvården är nöjda eller mycket nöjda med bemötande, tillgänglighet, information samt delaktighet. I Jämtland får nu 86 procent träffa en läkare inom en vecka, vilket är en förbättring. Fortfarande är dock telefontillgängligheten hos vissa hälsocentraler låg, så där måste förbättringsarbetet naturligtvis fortsätta.

Inom den specialiserade vården har arbetet präglats av införandet av vårdgarantin och att förbättra tillgängligheten. Vi har bland annat riktat in oss på att ta hand om uppdämda behov som stått i kö i vår egen eller annan regi. Ett exempel är utprovning av hörapparater, som nu kan erbjudas inom tre månader.

Även patientsäkerhet har stått lite extra i fokus under 2006. I början av året var det en patientsäkerhetskonferens i Östersund. Dessutom har en process för avvikelshantering införts, en programansvarig för patientsäkerhet utsetts och en utbildning i händelse- och riskanalys för vårdstrategier planerats in. Patientsäkerhet engagerar över yrkesgränserna. Allt från kallelse till utskrivning hänger ihop och då gäller det att hela arbetsgruppen har en gemensam syn på hur arbetet ska bedrivas.

Landstingets arbete med att utveckla länet och demokratin går vidare. Inte minst genom våra satsningar inom utbildning och kultur. Exempelvis ökar skolornas volym sammantaget och åtta av tio medborgare i länet

anser att kulturutbudet motsvarar deras förväntningar på tillgänglighet och kvalitet.

En viktig drivkraft för verksamheten är engagerade och kompetenta medarbetare. Genom medarbetarenkäten mäter vi årligen hur nöjd personalen är med arbetsmiljö, delaktighet, inflytande och personlig utveckling. Medarbetarindex 2006 (62 procent) är i princip oförändrat från 2005 (61 procent). Årets mål är därmed uppnått och resultatet ligger dessutom över snittet för svenskt arbetsliv i stort.

Medarbetarna trivs med sina arbetsuppgifter och kollegor och tillvaratagandet av kompetens är fortsatt hög. Däremot anser knappt hälften att de får den kompetensutveckling de önskar eller har möjlighet att utvecklas i sitt arbete. Inte heller det skiljer sig särskilt mycket från året innan. Både chefer och medarbetare menar att de inte känner sig speciellt delaktiga i och informerade om utvecklingsarbetet inom landstinget i stort. Inom den egna enheten upplevs det dock vara betydligt bättre. Av det drar vi slutsatsen att den interna informationen och kunskapen om landstingets vision kan bli bättre. Målen för verksamheten måste bli tydligare och följas upp i större utsträckning än vad som sker nu.

Den genomsnittliga sjukfrånvaron under året var 8,5 procent av ordinarie arbetstid. Jämfört med 8,8 procent året innan är det en minskning. Visserligen är den marginell, men pekar ändå åt rätt håll.

Hela Dig-projektet – vår satsning på att förbättra medarbetarnas hälsa – har, även det, löpt vidare under året. Sedan starten, 2003, har projektet involverat 140 arbetsplatser. 3 220 medarbetare har besvarat en hälso- och arbetsmiljöenkät. 667 personer har sedan kontaktat företagshälsovården för stöd i att förbättra sin hälsa.

Bokslutet 2006 visar ett ekonomiskt överskott på 22,6 mkr. Det positiva resultatet beror bland annat på reavinster från försäljningen av Landstingshuset på Frösön. Trots det är det ekonomiska läget allvarligt på grund av stigande sjukvårdskostnader och minskande skatteintäkter. Därför är det viktigt att vi alla noga prioriterar och hushåller med resurserna.

2006 var som sagt var ett händelserikt år. Att en del förändringar kort därpå varit aktuella för ytterligare

omarbetning, och i vissa fall återgång till ursprungliga organisationsmodeller, kan upplevas frustrerande för de direkt berörda – men att förändra arbetsätt är en process som helt enkelt måste få ta sin tid.

Om vi inte tar steget och provar teoretiska metoder, kan vi inte heller avgöra vad som fungerar för oss i

praktiken. Med den övertygelsen går vi nu in i ett nytt verksamhetsår, som säkerligen också har sin beskärda del av utmaningar och erfarenheter att bjuda på.

Slutligen vill vi rikta ett tack till våra medarbetare för era insatser och ert fantastiska engagemang. Tillsammans för vi Jämtlands läns landsting framåt!

Robert Uitto
Landstingsstyrelsens ordförande

Karin Strandberg Nöjd
Landstingsdirektör

SNABBFAKTA

Kort om landstinget

VISION: God hälsa och positiv livsmiljö för alla i Jämtlands län

VERKSAMHET: Landstingets verksamheter är specialiserad vård (nio områden; akutvård, medicin, kirurgi, ortopedi, medicinsk service, hud/infektion/ögon/öron, psykiatri, barn/kvinna och rehabilitering), primärvård (fem områden; Bräcke-Ragunda, Härjedalen-Berg, Åre, Krokom och Strömsund-Östersund), folk tandvård, landstingsservice (måltider, journalarkiv med mera), kultur (med till exempel Jämtlands länsteater) samt utbildning och utveckling (med exempelvis naturbruksgymnasiet och folkhögskolorna Bäckedal och Birka).

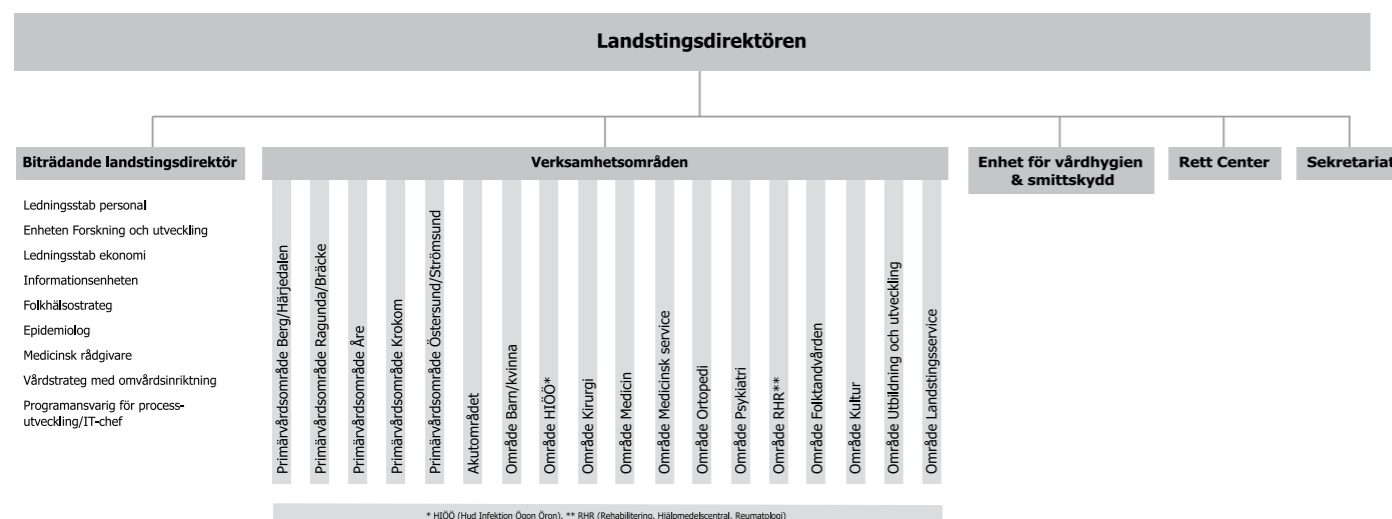
Landstinget bidrar också till länstrafiken, läns museet, Almi:s företagsrådgivning och en del annat.

PERSONAL: Totalt har landstinget cirka 4000 anställda.
KOSTNADER: År 2006 kostade landstingets verksamhet cirka 3 miljarder kronor. 93 procent av pengarna gick till hälso- och sjukvård.

INTÄKTER: Skatter 1,9 miljarder. Statsbidrag 0,8 miljarder. Verksamheternas intäkter 0,4 miljarder.

SKATT: Länsinvånarna betalar 10:15 kr per intjänad hundralapp i skatt till landstinget. Genomsnitt i landet är 10:81.

Organisation

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Landstinget ger mer än god vård

Ytterst är det medborgarnas behov av att få vara friska länge och att få en bra och effektiv vård som, tillsammans med insatser som gäller länets utveckling, styr det vi gör. Bara genom att efter bästa förmåga försöka tillgodose dessa behov inom ramen för de resurser vi har, kan vi fullgöra vårt uppdrag. Därför styr vi och följer upp

vår verksamhet ur ett medborgarperspektiv. Inom medborgarperspektivet är det viktigast att åstadkomma en god folkhälsa. Genom att arbeta både hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande kan resurser frigöras för att kunna ge trygg vård och skapa framtidstro i länet.

Stay Cool – kondomkampanj mot STI i Åre

Av erfarenhet vet sjukvårdspersonalen i Åre att antalet klamydiafall ökar på våren, då många ungdomar finns i området. Under 2006 bestämde sig landstinget, Åre församling och RFSL att försöka begränsa smittspridningen via en gemensam kampanj.

– I september hade vi ett möte där vi diskuterade situationen. Distriktsläkaren Mats Agnvall tyckte att han var och varannan dag fick in ett positivt klamydiatest som skulle smittspåras och behandlas. Prästen menade att det finns två kategorier av säsongsarbetare. De som jobbar för att kunna åka skidor, och de som kommer för att partaja och så småningom riskerar att braka ihop både fysiskt och psykiskt. För några är det första gången de flyttar hemifrån och de kan vara tio som bor tillsammans, berättar Karin Wählen-Götzmann som är samordnare för samlevnad, sexualitet och hälsa inom landstinget.

Mötet resulterade i flera idéer. Bland annat skapades ett informationsblad till arbetsgivarna i Åre med budskapet: »Hjälp dina anställda att göra goda val.« En folder riktad till de anställda hade rubriken »Vet du vad ditt ragg gjorde igår?«.

– Ambitionen var att undvika pekpinnar. Budskapet är: »Var rädd om dig själv och andra, använd kondom« och om man inte använt kondom så bör man testa sig eftersom många könssjukdomar inte märks. I broschyren fanns även information om var man kan köpa kondomer billigt och vart man ska vända sig för att få mer information eller för att testa sig. Kampanjen kompletterades med 10.000 särskilda Åre-kondomer som delades ut via krogar och matställen, i samband med olika evenemang, på hälsocentralen och av Åre församling. Distriktsläkaren har också besökt några av de större

arbetsgivarna för att informera medarbetare och med en pedagogisk liten saga visat hur snabbt smitta kan spridas i ett nätverk. Kampanjen fick publicitet bland annat i Magasin Åre och Åre Idag, och på hälsocentralen har gratiskondomerna haft strykande åtgång.

– Om kampanjen gett någon effekt på smittspridning får vi inte veta förrän i sommar då statistiken kommer. Vi vill också veta hur kampanjen togs emot, och hur vi ska gå vidare nästa säsong. Därför kommer både arbetsgivare och anställda att få besvara en enkät, säger Karin Wählen-Götzmann.

Redan nu är det klart att information om smittspridning ska ingå i den introduktionsutbildning som alla säsongsarbetare går igenom. Konceptet kan vara intressant även för andra regioner som har många unga säsongsarbetare.

Kondomkampanjen som landstinget drivit i samarbete med Jämtland Hockey under 2005-2006 har fått bra genomslag bland ungdomar. Den fortsätter också 2006-2007 och har nu fått efterföljare bland annat i Luleå.

STI står för Sexually Transmitted Infections. På svenska säger man sexuellt överförda infektioner. Klamydia, gonorré och kondylom är de vanligaste sjukdomarna.

TEXT: KARIN JOHANSSON

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Mobilisering mot alkohol med nya verktyg

Nu mobiliserar landstinget, kommunerna och polisen i länet mot alkoholmissbruk.

– Två saker sammanfaller: politikerna har enats och engagerat sig, och vi har fått bättre verktyg och beprövade metoder. Därför känns det här väldigt hoppfullt, säger länsamordnare Thomas Andersson.

Under 2006 har organisationen byggts upp. Socialdepartementet har lämnat bidrag så att Östersund, Härjedalen och Strömsund kan utveckla nya systematiska arbetssätt som övriga fem kommuner får del av.

– I det förebyggande arbetet har vi fokus på två områden: Dels tillgänglighetsbegränsande insatser, till exempel att minska langningen, att krogar inte ska servera berusade och minderåriga, och att mataffärer inte ska sälja folköl till minderåriga. Dels föräldrastöd. Via mödra- och barnvårdscentralerna finns redan generella program. Nu inför vi också riktade stöd till föräldrar som har en trasslig situation med sina tonåringar. Målet är att utveckla kommunikationen inom familjen, och vi försöker även via skolan att hjälpa föräldrar att hitta en gemensam hållning för sina ungdomar.

– Programmen som vi nu använder är systematiska och ger bättre kontroll. De har utvecklats i USA, anpassats för svenska förhållanden och testats i sex kommuner under 2004. Dessa erfarenheter bygger nu våra tre försökskommuner i länet vidare på, berättar Thomas.

Under 2006 satsade landstinget också på att hitta riskbrukare: det vill säga att upptäcka patienter som dricker för mycket och förmå dem att dra ner på konsumtionen.

– Vi skapade ett vårdprogram, en vårdprocess, för hur man kan jobba med den här frågan i primärvården, länssjukvården och företagshälsovården.

– Nu har vi fått önskemål från personalen om att utvidga processen till att även omfatta vård och behandling av missbrukare. Samtidigt lanserade Socialdepartementet nationella riktlinjer för missbruksvård, och politikerna har nu beslutat utvidga alkoholprocessen enligt detta.

I styrgruppen som är Thomas bollplank finns representanter för socialdepartementets alkoholkommitté, mobilisering mot narkotika, Alna-rådet (arbetsmarknadens parter), länsstyrelsen, landstinget samt kommunförbundet i Jämtlands län.

Den som vill följa kommunernas arbete kan gå in på www.riskbruk.se och klicka på rubriken Mobilisering. Portalen som skapades för att stärka samarbetet i länet har nu över 300 besökare per dag och nyhetsbrevet har prenumeranter både från Norrbotten och Tyskland.

TEXT: KARIN JOHANSSON

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Med ökad patientsäkerhet i sikte

Under 2006 inleddes en satsning för ökad patientsäkerhet i verksamheten.

– Vi behöver arbeta mer systematiskt med patientsäkerhet, öka medvetenheten och inta ett annat förhållningssätt, säger processledaren Anna-Kerstin Lejonklou.

I början av året tillträdde chefläkaren Margareta Kohrtz den nyinrättade tjänsten som programansvarig för patientsäkerhet. Samtidigt påbörjade ett nytt processteam sitt arbete.

– Vi började med att göra en nulägeskarta över vilka steg som togs vid varje enskild avvikelse. Vi uppskattade att det bara är ungefär hälften av alla avvikelser som verkligen rapporteras och handläggs. Säkert är det många avvikelser som åtgärdas utan att rapporteras, men det är svårt att säga hur många, säger Anna-Kerstin Lejonklou.

Utifrån rådande läge satte man upp mål som till exempel att öka medvetenheten om patientsäkerhet hos både medarbetare och chefer, tydliggöra uppkomsten av vårdrelaterade infektioner, öka rapporteringsbenägenheten och att införa händelseanalys som rutin vid alla

allvarliga avvikelser. Medlen är bland annat utbildning, tydligare introduktionsprogram för nyanställda och en sida om patientsäkerhet på Intranätet.

– Alla medarbetare har rapporteringsskyldighet, men jag tror inte alla är helt medvetna om hur viktigt det är, eller vad det innebär. Det är inte farligt att rapportera. Det är en händelse man anmäler, inte en kompis, säger Anna-Kerstin.

Minst en person från varje verksamhetsområde påbörjade under året en utbildning i händelseanalys. Den kommer att åtföljas av en delkurs i riskanalys som innebär mer förebyggande arbete, till exempel att man inför förändringar analyserar vilka risker det kan innebära, eller att man använder tidigare anmälningar och rapporter som underlag för att mer systematiskt undersöka vilken typ av avvikelser som förekommer och hur man kan undvika dessa.

– På sikt vill vi se resultat i form av konkret arbete. Varje verksamhet måste bygga upp sin egen struktur och sina egna rutiner för patientsäkerhet. Målet är att det ska bli en naturlig del i arbetet.

TEXT: MI EDVINSSON

Tryggt och effektivt med nya sjukvårdsrådgivningen

I juni bytte Sjukvårdsrådgivningen telefonnummer till 1177. Inte för att krångla, utan för att göra det som är bra bättre.

Sedan 2 juni 2006 är landstingets sjukvårdsrådgivning del av ett nationellt system med telefonnumret 1177. I dagsläget omfattar det sju landsting, men målet är att alla i hela Sverige senast 2008 ska kunna ringa det nya numret. Ett nationellt system innebär många fördelar

– Numret är kort och lätt att komma ihåg, och det känns tryggt för medborgarna att alla får samma råd oavsett från vilken landsända de ringer. Alla som är anslutna till 1177 använder sig ju av samma kvalitetssäkrade databas och rådgivningstöd. För landstingen innebär det stora driftsfördelar och samordningsvinster när systemet behöver uppdateras. Vi har också möjlighet att koppla in oss på varandras områden, så vi kan hjälpas åt att svara när det är hög belastning, berättar Eva-Lena

Bragée, chef för Sjukvårdsrådgivningen i Östersund.

Målet är att 90 procent av samtalen ska besvaras inom tre minuter, men så ser det inte ut alla tider på dygnet, trots utökad personalstyrka.

– Vi har ett snitt på 71 procent, och faktiskt bäst av alla. Men det finns mycket man kan göra rent organisatoriskt för att klara fler samtal. Det här är bara början. Som första vårdnivå, bidrar sjukvårdsrådgivningen också till göra vården effektivare. De erfarna sjuksköterskorna som svarar i telefon vet oftast utifrån beskrivna symptom vad patienten behöver, och hänvisar direkt rätt vårdnivå. Också på detta område finns det mycket man kan utveckla.

– Som det är idag kan vi på jourtid boka in patienter hos läkare, men på sikt hoppas vi att vi även kan göra det på dagtid. Då skulle patienten slippa att ringa ett samtal till, säger Eva-Lena.

TEXT: MI EDVINSSON

Patientsäkerhet och trygg vård i fokus

Under 2006 har patientsäkerhetsarbetet varit i fokus. En patientsäkerhetskonferens har anordnats och en funktion som programansvarig för patientsäkerhet har inrättats. Ett ledningssystem för kvalitets- och patientsäkerhets-

arbete är under framtagande. En översyn av avvikelshanteringen är gjord och i syfte att systematisera arbetet har en utbildning i händelse- och riskanalys genomförts i början av 2007.

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Succé för nya AMBUSS

Ökad patientkomfort, bättre arbetsmiljö och fler användningsområden är vinsterna med den nya ambulansbussen. Både personal och patienter är mycket nöjda.

Den 15 september 2006 gjorde den nya ambulansbussen sin första färd från Östersund till regionsjukhuset i Umeå. Jämfört med sin uttjänta föregångare är den överlägsen både när det gäller komfort och teknisk utrustning. Med avancerad övervakningsutrustning och plats för IVA-säng medger den trygg transport även av mycket vårdkrävande patienter. Dessutom finns det plats för betydligt fler i den nya bussen, vilket kan utnyttjas både internt och av andra sjukhus.

– Vår ambition är serva ännu fler avdelningar på Östersunds sjukhus genom att lyssna på deras behov

och berätta vad vi kan erbjuda. Barnavdelningen har till exempel börjat använda sig av bussen, eftersom utrymmet gör det lättare för anhöriga att åka med. Vi samarbetar också med Sollefteå och Örnsköldsviks sjukhus som skickar patienter med oss. Vi har fått mycket bra kontakt med personalen där, vilket är värdefullt om AMBUSS behöver hjälp på färden, säger Anton Dahlmark, avdelningschef på Ambulans Nord.

Ambulanssjukvårdaren Åke Castberg, som vid detta laget har gjort många turer med bussen, tycker att komforten och arbetsmiljön är precis så bra som personalen hade önskat att den skulle bli.

– Vi är jättenöjda, och vi har också fått mycket positiv feedback från patienterna, säger Åke.

TEXT: MI EDVINSSON

Vårdgarantin är en utmaning för vårdens planering

Vårdgarantin kräver ett annat sätt att planera. Detta har hittills varit bitvis svårt att nå ut med bland medarbetarna, men stora framsteg har ändå gjorts på sina håll.

De magiska siffrorna 0-7-90-90 tvingar fram ett nytt sätt att tänka. Gunnar Moa, medicinsk rådgivare i landstingsdirektörens stab, illustrerar med en modell av ett rör med kranar i båda ändarna:

– Man kan inte längre pumpa in fler beslutade vårdåtgärder i röret än vad som hinner rinna ut i form av behandlingar i andra änden. När man har tagit bort expansionskärlet i form av kö på obestämd tid, sprängs röret och läcker ut patienter som försvinner med pengarna till andra landsting. Det handlar inte om krympta resurser, utan om att man måste planera på ett annat sätt, säger Gunnar.

För att kunna starta från noll, har alla verksamheter med »gammal« kö fått extra anslag för att försöka få bort köerna som bildats sedan tidigare. Inom bland annat hörselvården och vissa delar av ortopedin ser det nu mycket bra ut.

– Fast nu är pengarna för att beta av köer slut. Nu måste alla leva efter uppdraget och balansera beslutade

åtgärder mot faktiska resurser, annars kommer vi att få nya köer och dessutom svåra ekonomiska förluster.

Trots att mycket information gått ut, har det varit svårt att få alla att förstå och arbeta enligt det nya tanke sättet. För att bidra till detta bildades den informella Vårdgarantigruppen. I gruppen ingår personer som på olika sätt arbetar med planering av den specialiserade vården. Sedan vårdgarantin trädde i kraft i november 2005 har man träffats regelbundet och utbytt erfarenheter.

– Men många läkare som är vana vid det gamla fortsätter ändå att besluta om fler åtgärder än det finns möjlighet att utföra inom givna tids- och budgetramar. Just detta är en knäckfråga för vårdgarantins framtid, säger Gunnar.

TEXT: MI EDVINSSON

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Vårdgarantin

Landstinget har under 2005 och 2006 gjort stora satsningar för att öka tillgängligheten och leva upp till den nationella vårdgaranti som infördes 1 november 2005. Arbetet har varit fruktbart såtillvida att patienter erbjuds vård hos annan vårdgivare i de fall landstinget i Jämtland inte klarar att leverera inom planeringstiden 90 dagar.

Fortfarande finns dock brister i produktionsplaneringen och i verksamhetens förmåga att kommunicera vårdgarantins förutsättningar till patienterna. Dessa problem måste åtgärdas om vi långsiktigt ska kunna leva upp till kraven i den nationella vårdgarantin.

Tummen upp för hörselvården

Storsatsningen gjorde susen. Efter år av ändlösa köer klarar nu hörselvården vårdgarantin galant.

– Det känns som om ett stort ok har lyfts från axlarna. Nu kan vi jobba som vi vill, och vi har inga problem alls med vårdgarantin. Alla får hjälp i rätt tid, säger hörselvårdens chef Linette Olson.

Redan 2001, när Linette började som chef, var kön för utprovning av hörapparat mer än lovligt lång. Med vårdgarantin ökade behovet av att en gång för alla komma till rätta med problemet, och det beslutades om en rejäl satsning. Åtgärd nummer ett var att plocka in ett privat företag som uteslutande provade ut hörapparater.

– Vi var tvungna att ha hjälp utifrån för att få bort kön och kunna börja om från noll. Från december 2005 fram till årsskiftet 06/07 har de tagit hand om 800 patienter. De avslutar sitt arbete nu under våren, berättar Linette.

Personalen på hörselvården har också utarbetat nya rutiner som ska öka patientflödet jämfört med tidigare. Nyheterna gäller främst jourbesöken.

– Jourbesök gör patienten om hörapparaten går sönder. Ibland går den att laga, ibland inte. Den som behövde prova ut en ny apparat sattes förut upp på en väntelista i samband med det här besöket. Nu får patienten direkt vid jourbesöket prova ut en ny, och sedan komma på återbesök hos audionomen. På så sätt sparar vi ett besök och en resa för varje patient. Under 2006 hade vi 440 sådana här patienter.

Numera måste patienterna också boka tid för sina jourbesök, vilket ger ett jämnare flöde än den tidigare drop in-verksamheten. Hörselvården har under 2006 fått permanent förstärkning av en audionom och en sekreterare för att behålla resultaten av satsningen även på lång sikt.

TEXT: MI EDVINSSON

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Regional utveckling

Den konkreta målbilden för detta arbete under 2006 har fokuserats på att arbeta för ett entreprenöriellt klimat såväl i verksamheten som i länet. De samarbeten som landstinget bygger sin utbildnings- och projektverksamhet omkring har resulterat i att studenter och enskilda företagare inom främst den gröna sektorn på olika sätt fått förutsättningar för att bygga upp sin framtid, sina affärsplaner och nätverk.

Skolornas volym har ökat sammantaget och sam-

arbeten med organisationer och enskilda medborgare har ökat såväl i omfattning som i kvalitet. Kulturen har varit en viktig roll för ekonomisk utveckling genom att tillskapa mötesplatser och arenor för kulturaktiviteter i syfte att stimulera växtkraften i länets framtida näringsliv. Landstinget har tillsammans med länets kommuner, landstinget, länsstyrelsen och mittuniversitetet genom Rådet för regional utveckling i Jämtlands län samarbetat kring regionala utvecklingsfrågor.

Alternativ som ger mer

Fyra hälsocentraler har övergått till andra driftsformer under året. Effektivare vård och vård på lika villkor är sådant som står på pluskontot.

Den första januari 2006 lades Hede hälsocentral (numera Fjällhälsan Hede Vemdalen) ut på entreprenad. I slutet av året skedde samma förändring i Hammerdal. Åre och Krokoms hälsocentraler har blivit intraprenader och har nu ett närmare samarbete med den kommunala vården på respektive ort.

– Alternativa driftsformer kan ta tillvara både personalens och brukarnas intressen. Det ger också möjlighet till jämförelse mellan verksamheter som vi kan lära oss något utav. I de fall vi väljer en alternativ driftsform, är det för att vi tror att det kan skapa ett mervärde för brukarna. Om det finns en fungerande marknad kan det dessutom medföra en lägre kostnad för landstinget, säger landstingsrådet Harriet Jorderud (s).

I Åre är hälsocentralens chef Alf Lerner bara nöjd med förändringen:

– Nu kan vi på ett mycket bättre sätt ta hand om alla patienter som inte behöver specialistvård, och ingen

behöver ligga på sjukhuset i Östersund i onödan. När vi är så tigha med kommunen är det lättare att göra vården mer effektiv.

På Hammerdals hälsocentral, numera Utrikeshälsan AB, har man sedan nyordningen infördes läkare varje vecka och full bemanning av distriktssköterskor. Nya verksamhetschefen Annika Cederlund är glad och stolt:

– Nu får Hammerdalsborna vård på samma villkor som andra. Ingen behöver längre åka till Strömsund eller Östersund. Det är otroligt positivt! Vi har ökat tillgängligheten genom att svara i telefon mellan 8.15 och 16 varje dag, och vi har många andra roliga saker kvar att göra som kommer att förbättra ännu mer för patienterna – men det är hemligt!

TEXT: MI EDVINSSON

AXPLOCK FRÅN ÅRET SOM GÅTT

Ständig utveckling för att möta framtida behov

En analys av första årets arbete med processororientering har visat på problem att både internt och i samverkan med kommunerna enas om gemensamma prioriteringar och avsätta resurser för utvecklingsarbete. Samverkansmodellen, som kräver beslut hos nio enskilda huvudmän, tar tid och förutsätter en omfattande dialog för att tillgodose kravet på lika vård i hela länet. Processororienteringen har trots detta tagit fart med exempel som patientens väg in i vården, vårdplaneringsprocessen, barn och ungdomar med funktionshinder och äldres hälsa. Utvärdering av resultat och organisation ska göras under 2007.

Under 2006 har arbetet med planering och beredning av den nationella IT-strategin för vård och omsorg varit en central uppgift. Införandet av VAS pågår enligt plan, parallellt med vidareutveckling och utveckling av integrationer mellan VAS och andra vårdssystem. Under 2006 har VAS införts vid samtliga opererande enheter, akutområdet samt HC Frösön, Odensala och Z-gränd.

Även arbetet med att titta på alternativa driftsformer har fortsatt under 2006. Verksamhetsområdena Åre och Krokoms bedrivs som intraprenader från mars 2006, och Hammerdals hälsocentral har lagts ut på entreprenad.

Patientens väg in i vården

– Med bra tillgänglighet till vården och tydlig information om hur man ska ta kontakt med den, skapas förutsättningar för att medborgarna kontaktar rätt vårdgivare och rätt vårdnivå vid rätt tillfälle, säger Ulrica Jönsson som lett processen »Patientens väg in i vården« fram till färdig verksamhetsplan.

Ulrica jobbar som sjuksköterska på akutmottagningen och ser problemen i den dagliga verksamheten, till exempel patienter med öroninflammation som kommer till akuten när de egentligen borde träffa en distriktsläkare. Hennes uppdrag har varit att tillsammans med sitt processteam hitta en modell för hur man ska kunna göra det enklare för patienten i framtiden. Efter en kartläggning av nuläget fann de många förbättringsområden – jourläkarsystem, e-tjänster, information och annat – men framför allt handlar det om att öka tillgängligheten och skapa en så enkel och effektiv väg in i vården som möjligt.

– Sjukvårdsrådgivningen (SRV) och SOS Alarm skulle till exempel kunna vara de enda nummer man alltid ringer för att få hjälp. SVR har kvalificerad sjukvårdspersonal som dagligen gör professionella bedömningar. De skulle i högre utsträckning kunna slussa patienterna till rätt ställe från början. Denna fråga har dock varit en het potatis som primärvården inte varit odelat positiv till. Helt klart är i alla fall att sjukvårdsrådgivningen bör

ges ökade möjligheter att boka in patienter direkt på hälsocentralen. Det skulle spara både tid och resurser, anser Ulrica.

Processteamets resultat av nästan ett års hårt arbete är en verksamhetsplan innehållande uppsatta mål och förslag till förbättringar som landstingsdirektören nu ska ta ställning till.

– Det har känts jätteintressant och viktigt att jobba med det här. Processororientering är en bra arbetsmetod som lyfter patientperspektivet. Resultatet ser vi kanske inte på flera år ännu, men man måste ha tålamod, säger Ulrica.

För att väcka intresse och skapa förståelse för både denna och andra processer, har informationsenheten gjort det möjligt för övriga medarbetare att följa Ulricas och teamets mödor som en »såpa« på Intranätet. En sorts dokumentation i populärversion.

– Det är ganska många som har läst den, så till viss del har man nog uppnått sitt syfte. Det var en kul grej!

TEXT: MI EDVINSSON

MILJÖ

Koldioxidutsläppen har vänt neråt

Landstinget har under många år mätt utsläpp för resor med flyg, bil och tåg. 2006 märktes ett trenderbrott: utsläppen från bilresor har börjat minska. Det är inte en stor förändring men den går åt rätt håll. Anledningarna är dels fler etanolfordon, dels att fler anställda har fått utbildning i sparsam körning. Målet var att 50 procent av leasingbilarna skulle vara etanolbilar vid årsskiftet 2006/2007 och utfallet blev 45 procent.

Elmätningar ger minskad förbrukning

Samhället blir allt mer teknifierat med fler fiffiga apparater som driver upp elförbrukningen. Samtidigt finns en motsatt trend med energisnåla maskiner och strömsparande teknik som lågenergilampor och rörelsevakter.

Under året började landstinget mäta elförbrukningen inom tre avdelningar vid sjukhuset. I oktober 2006 fick personalen veta hur mycket el som förbrukas per en månad.

– Redan månaden efter såg vi att en avdelning sänkt sin förbrukning och minskningen fortsätter. Jag tror att det beror på att personalen ändrat beteende, att de har tänkt till och exempelvis släcker i rummet och stänger datorskärmen när de går på fika, säger Jonas Pettersson som är landstingets miljökoordinator.

Totalt sänktes energianvändningen med 1,5 procent per kvadratmeter jämfört med 2005. Landstinget kan minska den framtida förbrukningen genom att ställa hårdare krav på bra energiklass vid upphandlingen, men det förutsätter förstås att det finns alternativ att välja bland. Det gör det exempelvis för kylskåp och kopiatorer, men inte alltid för sjukvårdsutrustning som kan ha en gigantiskt hög förbrukning.

Snart ska en fjärdedel av maten vara ekologisk

Målet för 2006 var att landstinget skulle köpa minst 5 procent ekologiska livsmedel. Resultatet blev 6,4 procent. Fram till 2010 är målet 25 procent. Det är ett gemensamt mål för hela den offentliga sektorn, och syftet är att priset på ekologiska varor ska sjunka för alla konsumenter genom ökad efterfrågan. Men det är inte så enkelt som att bara handla mer.

– En svårighet är att ens hitta ekologiska produkter. Mjölk, mjöl och gryn finns, men kött har varit svårt.

Ett annat problem är att produkterna kostar mer, och det tredje är att ta hänsyn till hela livscykelperspektivet, säger Jonas Pettersson som är landstingets miljökoordinator.

Långa transporter rimmar normalt inte med miljötänkande, men det avgörs av produkten.

– Det kan exempelvis vara bättre att producera tomater på friland i Spanien jämfört med i växthus hos oss eftersom det kräver mycket värme. Nu ska Krav-märkta livsmedel förses med uppgifter om koldioxidutsläpp och det kan göra valet enklare.

Landstinget vill också gärna köpa närproducerat men får inte ställa sådana krav enligt upphandlingslagen.

Nej tack till onödiga och skadliga tillsatser

Landstinget inköpare har nu definierat krav för totalt 76 produktgrupper. Det är bra, men ännu en bit från målet som var 100. I många fall avser kraven det kemiska innehållet i produkten, eller rättare sagt vad produkten inte ska innehålla. Landstinget säger exempelvis nej tack till

- bly i tryckfärg och förpackningar
- skadliga mjukgörare (exempelvis ftalater) i handskar och andra produkter av pvc och gummi.
- bromerade flamskydd i möbler och gardiner.
- triclosan i vardagsprodukter som diskmedel.
- silver i plåster och andra förbandsmaterial.

Tillsatserna görs av många olika skäl och avvägningarna kan ibland vara svåra. Silver har en antibakteriell funktion men det är också en tungmetall som inte bör spridas i naturen. Absolut avgörande i valet är funktionen, men sedan finns det många andra parametrar, till exempel miljö och kostnad.

Landstinget vann golvpris och stöder Amazonas

Golvtillverkaren Forbo Forshaga arrangerar i samarbete med Världsnaturfonden en tävling om »hållbara golv« riktad till offentliga verksamheter. För att kvalificera sig fick Jämtlands läns landsting redovisa hur mycket klinker, trä, linoleum och plast som lagts i fastigheter under året och hur man arbetat med upphandlingen. Jämtlands läns landsting vann tävlingen i konkurrens med 15 organisationer och fick ta emot förstapriset av kungen

MILJÖ

vid en ceremoni i Stockholm. Priset var 200.000 kronor att skänka till något av Världsnaturfondens projekt, och valet föll på »Ansvarsfyllt byskogsbruk i Amazonas«. Projektet hjälper invånarna att köpa loss sin skog och nyttja den klokt så att både värdet och attrikedomen bevaras. Under 2007 kommer Världsnaturfondens representanter till länet för att visa hur pengarna används.

Europas miljöarbete följer Åre Actionplan

Vartannat år samlas EU:s regionala miljöministrar till konferens via nätverket Encore. Vid ministermötet i italienska Toscana 2004 fick Jämtlands läns landsting uppdraget att arrangera Encore-konferensen 2006. Den hölls i Åre 15-16 juni 2006 med 207 deltagare från 49 regioner i 16 länder.

– Vid konferensen antogs »Åre Actionplan«, som är en handlingsplan för miljöarbetet fram till 2008. Den innehåller en mängd olika aktiviteter, bland annat seminarier, workshops, forskning fördelade mellan regionerna. Vi i Jämtlands län har ansvaret att följa utvecklingen och ska presentera en rapport över utfallet, säger Gunnar Fackel som är miljöchef inom landstinget och

därmed ansvarig för det praktiska arbetet.

– I Jämtland ska vi också arbeta med temat »småskalig hållbar turism«. Vi arrangerar en konferens i april 2008 någonstans i Jämtland. Den spanska regionen Valencia jobbar parallellt med »storskalig hållbar turism« och har ett seminarium i Valencia, berättar Gunnar Fackel.

– Vi vill ta ett helhetsgrepp på turismen ur ekologiskt, ekonomiskt, kulturellt och socialt perspektiv. Vi ska redovisa några koncept, till exempel »Naturens bästa« som är en svensk kvalitetsmärkning. Agroturism knutet till jordbruk är populärt i europeiska länder och det ska vi också belysa.

Naturvårdsverket, Etour och landstingets samarbetspartners från Tröndelag samt lokala turistentreprenörer är några av dem som medverkar i konferensen.

– Via Encore-nätverket kan vi både marknadsföra länet och förbättra vår strategi för långsiktigt hållbar utveckling. Vi uppmärksammas för vårt miljöarbete trots att vi är ett så litet landsting. Internationellt samarbete är viktigt både för att lära av andra och för att visa vad vi kan, säger Gunnar Fackel.

TEXT: KARIN JOHANSSON

Miljöfakta

Tjänsteresor och transporter: Koldioxidutsläppen från tjänsteresor och transporter har minskat med 3,7 % jämfört med år 2004. Minskningen beror till största del på att koldioxidutsläppen från bil och transportfordon minskat. Andelen etanolfordon har ökat och är nu 45 % av det

totala antalet leasingfordon. Det har minskat utsläppen av fossilt koldioxid med cirka 14 ton. Övriga bilar som införskaffats har varit diesel med partikelfilter. Koldioxidutsläppen från flygresor ökar jämfört med år 2005 med 101 ton.

År	Flyg kg CO2	Tåg mil	Buss kg CO2	Bil och kg CO2	Totalt koldioxid- utsläpp kg CO2	Nyckeltal: kg CO2/ arbetad h
2004	570 000	156000	10 222	1 300 000	1 880 222	0,37
2005	468 000	68 000	16 185	1 240 000	1 724 185	0,32
2006	569 000	95 663	16 199	1 226 000	1 811 199	0,34

År **Antal etanolbilar** **Nyckeltal: Andel alternativt drivna /totalt leasade fordon (%)**

2005	8 st	19
2006	18 st	45

Miljöutbildning: Totalt sedan år 2004 har 38 % (1 513 personer) av alla anställda fått miljöutbildning. Målet för 2006 har inte nåtts utan det förlängs och gäller under 2007.

År	Antal utbildade	Nyckeltal: Andel utbildade (%)
2004	875 personer	21
2005	1065 personer	27
2006	1513 personer	38

Hälso- och miljöbedömningar: Under året har upphandlingar till ett värde av 6,3 miljoner kr omfattats av specifika miljökrav på tjänsten eller produkten. Systemet att följa upp upphandlingar där miljökrav ställs är under uppbyggnad, värdet av upphandlingar där miljökrav ställts är nog högre. För att en upphandling ska anses innehålla miljökrav ska de vara ställda på kemiskt innehåll i produkten eller på miljöledningssystem i en tjänst. Jegrelius forskningscenter har medverkat i upphandlingarna som expertis på kemiskt innehåll i produkter.

Under året har vacciners miljöpåverkan bedömts. En rapport har tagits fram som pekar på att miljöpåverkan från vacciner kommer vid tillverkningskedet då vissa tungmetaller, såsom kvicksilver, används. Ur Fass identifierades 58 vaccinvarianter som är i bruk i Sverige idag, 7 av dessa saknade information om innehåll. Bedömningen av antibiotika har gjorts utifrån statistik från Apoteket. En teoretisk koncentration har beräknats utifrån de mängder som använts.

Aktiviteter (utförs av Jegrelius forskningscenter)	Nyckeltal	Utfall 2006
Miljö- och hälsobedömning av kemikalier och produkter.	% av 100 st	38 %
Miljö- och hälsobedömning av produktgrupper innan enskilda upphandlingar.	% av 100 st	20 %
Miljö- och hälsokrav tas fram för kommande upphandlingar	% av utannonserade upphandlingar	18 %*

* Antal kommande upphandlingar som Jegrelius varit inblandade i och tagit fram miljökrav för, egna eller andras / Antal upphandlingar som JLL under året har utannonserats och avslutats (år 2006 var det 39 st)

Aktiviteter (utförs av Jegrelius forskningscenter)	Nyckeltal	Utfall 2006	Beräknat utfall 2007	Resurser/ Ekonomi
Miljöbedömning av vacciner	% vacciner i FASS som används i Sverige	88 %		
Miljöbedömning av antibiotika	5% av antalet antibiotikasubstanser som används inom JLL		>75%	

Ekologiska livsmedel: De ekologiska livsmedlen står för 6,4 % av kökens inköp. Sjukhusköket köper in ekologiska livsmedel för 5,53 % av sin livsmedelsbudget. För Torsta är motsvarande siffra 19,82 %.

År	Andel ekologiska livsmedel, %
2003	3,7
2004	5,7
2005	7,0
2006	6,4

Energianvändning: Jämfört med år 2005 har energianvändningen per kvadratmeter sjunkit med 1,5 %. Under året har arbetet med att mäta tre avdelningars elanvändning fortsatt. Resultatet visar att elanvändningen ökar

under hösten och vintern då belysningen används mer, vilket betyder att åtgärder knutna till belysning kan minska elanvändningen.

År	El kWh	Fjärrvärme kWh	Olja kWh	Nyckeltal kWh/m ²	Nyckeltal kg CO2/m ² -BRA
2003	22 092	21 055	1 547	226	9,9
2004	21 871	20 373	1 556	221	9,7
2005	21 491	19 733	1 225	223	9,3
2006	20 723	18 708	1 398	220	9,6

MEDARBETARE

Projektet som gav deltagarna en AHA-upplevelse

Hela Dig och hela landstinget. Det omfattande hälso- och arbetsmiljöprojektet har fått medarbetarna medvetna om ansvaret för den egna hälsan och bidragit till att förhindra sjukskrivningar.

Alla verksamheter, från akutvården till minsta lilla tandvårdsklinik ute i länet, har deltagit i det treåriga projektet »Hela Dig« som avslutades vid årsskiftet. Hela 85 procent av all personal fyllde i AHA-enkätens frågor om livsstil, hälsa och arbetsmiljö.

– Det har funnits ett stort intresse för det här, säger en nöjd Inger Jonasson som ingått i projektgruppen.

En motiverande faktor har varit att alla deltagare fått tillbaka individuella svar på de hälsofaktorer som enkäten berört, till exempel kostvanor, stressymptom och besvär i nacke och rygg. Återkoppling har också skett på gruppnivå på respektive arbetsplats. De grön-gul-röda

svaren (grönt för bra, gult för risk och rött för varning) har i många fall fungerat som en väckarklocka och fått 20 procent av medarbetarna att uppsöka företagshälsovården för att ta tag i sin situation. En stor del av dessa har haft problem med stress eller övervikt – båda faktorer som ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar. De som varit i behov av rehabilitering har fått erbjudande om att åka till bland annat Föllingekliniken. Övriga har haft möjlighet att delta i gruppkิจกรรมer kring viktnedgång och stresshantering.

– Ett av projektets mål var att bidra till sänkt sjuktal, och det tror jag att vi har gjort. De som deltagit i aktiviteter har fått verktyg att hantera stressen som de verkligen fortsätter att använda efteråt. Vi har nog förhindrat en del sjukskrivningar där, säger Inger.

TEXT: MI EDVINSSON

Mening och glädje i det dagliga arbetet

Under året har en satsning gjorts på att utreda landstingets arbete med delaktighet, jämställdhet, mångfald och jämlikhet.

Arbetsvärdering har genomförts och utvärderats. Det arbetet har lett till en höjning av lönerna för de stora kvinnodominerade yrkesgrupperna. Någon osaklig löneskillnad föreligger inte inom Jämtlands läns landsting.

Jämställdhetsstrategi och mångfaldsstrategi har utarbetats och kommer att implementeras under 2007.

För de bristgrupper som finns fram för allt inom läkarkåren har arbetet med utlandsrekrytering fortsatt under året. Upphandlingsförfarandet har påbörjats inför en ny rekryteringsstrategi 2007.

En landstingsgemensam satsning på utbildning i samverkan och systematiskt arbetsmiljöarbete har genomförts under året. Stor vikt har lagts vid arbetsplatsträffarnas betydelse för delaktighet och information.

Medarbetarenkäten har via webb gått ut till alla tillsvidareanställda. Resultatet ligger i stort i nivå med 2005 och fortfarande över snittet i svenskt arbetsliv.

Antal anställda: Antalet anställda var den 31 december 2006 4 032. Det är en ökning mot föregående år med 22 anställda (0,5 procent). Av dessa var 3 108 kvinnor (77 procent) och 924 män (23 procent). Antalet årsarbetare har ökat från 3 794 till 3 831, vilket är en ökning med 37 personer (1 procent).

Sjukfrånvaro: Landstingets långsiktiga mål är att sjukfrånvaron 2010 ska uppgå till max 4,6 procent av den totala arbetstiden. Utfallet för år 2006 blev 8,5 procent vilket är en förbättring med 0,3 procentenheter jämfört med år 2005, men sämre än målet för året som var 7,7 procent. Landstingets rehabiliteringsprocess, systematiska genomgångar av långtidsjukskrivna samt Hela Dig har bidragit till att det förebyggande arbetet ökat.

I medarbetarenkäten svarar 12 procent att de haft arbetsmiljörelaterad sjukfrånvaro det senaste året. Orsakerna är hög medelålder kopplat till lång anställningstid vilket gett belastnings- och förslitningsskador, hög produktion med ökad belastning både fysiskt och psykiskt, låg bemanning, omorganisationer samt personalneddragningar. Inom primärvården anges svårighet att be-

MEDARBETARE

mana distriktsläkartjänster som en anledning till ökad arbetsmängd för övriga personalgrupper. Även sjuka hus och utbrott av vinterkräksjuka anges som orsak till den arbetsmiljörelaterade sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaron varierar mellan verksamhetsområdena från Kulturs 0,4 procent till Psykiatri 10,2 procent. Bland de stora yrkesgrupperna är det fortfarande ekonomi- och transportpersonal, läkarsekreterare, tandsköterskor/tandhygienister och undersköterskor som har den största sjukfrånvaron, alla över 10 procent.

Andelen friska medarbetare, det vill säga de som inte haft någon sjukfrånvaro alls under året, har minskat från 35,5 procent till 34,4 procent.

Jämställdhet: De flesta av landstingets medarbetare upplever att alla behandlas lika oavsett kön. På frågan »På min arbetsplats behandlas alla lika oavsett kön.« i medarbetarenkäten 2006 svarade 75 procent ja. Det är viktigt att vi inte slår oss till ro med detta goda resultat – 25 procent av medarbetarna har en annan upplevelse och enligt Medarbetarenkäten är en stor del av dessa unga.

Enligt jämställdhetsstrategin ska jämställdhetsperspektivet ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten och beaktas vid alla beslut, stora som små. Verksamhetsområdena ska, enligt strategin, årligen följa upp satta mål för jämställdhetsarbetet, vilka åtgärder som vidtagits för att underlätta chefskap och föräldraskap, erbjuda heltid samt redovisa planerade aktiviteter på jämställdhetsområdet.

I stort sett alla verksamhetsområden anger att de inte har några mål för jämställdhetsarbetet. Flera hänvisar till att målen i Jämställdhetsstrategin är deras, även om man inte har arbetat med frågorna under 2006. Undantag är Kulturen, som diskuterat jämställdhet på arbetsplatsträffar och i VOK (Verksamhetsområdeskommittén) och planerar en utredning om »Jämställdhet på scen« under 2007.

Utförd tid: Att följa utvecklingen av utförd tid är ett sätt att se hur verksamheten utvecklas och följa eventuella förskjutningar i kompetens. Utförd tid är ett viktigt mått som ska ställas i relation till produktivitet och kostnadsutveckling. Utförd tid inom landstinget har under 2006 minskat med 47 851 timmar. Omräknat i årsarbetare motsvarar timmarna 27,7 årsarbetare.

Verksamhetsområdena Akutvård, Barn/Kvinna,

HIÖÖ, Kirurgi, Medicinsk service, Ortopedi, RHR, Östersund/Strömsund samt Landstingsdirektören med tillhörande enheter redovisar en ökning av utförd tid. Orsaker som anges är bland annat högre produktion, nybemanning av vårdavdelningar, vårdgarantin, införande av VAS samt organisationsförändringar.

Verksamhetsområdena Medicin, Psykiatri, Berg/Härjedalen, Bräcke/Ragunda, Folk tandvården, Länskulturen, Landstingsservice samt Plusgruppen redovisar en minskning av utförd tid. Orsaker som anges är bland annat att frånvaro inte ersätts med vikarier i lika stor utsträckning jämfört med tidigare, vakanser har inte tillsetts, införande av fungerande larm, neddragningar i verksamhet och organisationsförändringar.

Sysselsättningsgrad: Enligt landstingsplanen är målsättningen att heltid är en rättighet och deltid en möjlighet. Andelen deltidsanställda har under 2006 minskat från 16,8 procent till 15,9 procent. Medelsysselsättningsgraden har ökat från 94,6 till 95,0 procent.

I princip samtliga verksamhetsområden har som målsättning att erbjuda heltid när det är möjligt. Möjligheterna att erbjuda heltid ses över i samband med exempelvis anställningar och organisationsförändringar, men av de 16 verksamhetsområden som svarat på frågan om de kunnat erbjuda högre sysselsättningsgrad enligt LAS har hälften svarat nej. Genomgående anges som orsak till gjorda deltidsanställningar medarbetarens eget önskemål om deltid, smala kompetensområden, ekonomiska och verksamhetsmässiga skäl.

Kompetensutveckling: I en kunskapsintensiv organisation och med en verksamhet som ständigt utvecklas är kompetensutveckling mycket viktigt. Landstinget har som målsättning att avsätta 4 procent av arbetstiden till utbildning/kompetensutveckling. Under år 2006 avsattes 3,8 procent av arbetstiden (3,7 procent 2005).

Alla verksamhetsområden utom två arbetar med individuella kompetensutvecklingsplaner. Områdena och enheterna i områdena har dock kommit olika långt och det görs på olika sätt. Utvecklingssamtal är genomgående det tillfälle då kompetensutvecklingsbehov diskuteras.

Personalkostnadsutveckling: Det är viktigt att landstinget följer personalkostnadsutvecklingen eftersom personalkostnader utgör ca 70 procent av landstingets

MEDARBETARE

totala budget. Personalkostnaden för JLL ökade med 3,6 procent under 2006. Områdena Akutvård, Barn Kvinna, Medicin, Psykiatri, Berg, Härjedalen, Krokom/Åre, Östersund-Strömsund och Patientnämnden ligger över den nivån.

Löneutveckling: Den allmänna löneutvecklingen för landstinget är 2,74 procent (690 kronor). I den siffran

ingår alla medarbetare, även de som slutat och börjat under året. Den individuella löneutveckling är 3,44 procent (843 kronor). I den siffran ingår enbart medarbetare som är anställda vid båda mättidpunkterna.

I juni 2006 gjordes en lönekartläggning och löneanalys utifrån Jämställdhetslagen. I det arbetet konstaterades att efter några korrigeringar fanns inga osakliga löneskillnader som beror på kön i landstinget.

Personalfakta

Antal anställda

	2006	2005	2004
Antal anställda	4032	40101	4033
Antal årsarbetare	3831	3787	3800

Antal årsarbetare

	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept.	Okt	Nov	Dec
2006	3799	3919	3825	3828	3846	3916	3897	3871	3865	3862	3851	3831
2005	3763	3808	3806	3803	3804	3883	3862	3827	3820	3798	3792	3794

Sjukfrånvarotimmar och omräknat till årsarbetare 2006

Verksamhetsområde	2006 Sjukfrånvaro i % av arbetad tid	2006 Sjukfrånvaro i timmar	2006 Motsvarar antal årsarbetare (1730 tim)	2005 Sjukfrånvaro i % av arbetad tid	2005 Sjukfrånvaro i timmar	2005 Motsvarar antal årsarbetare (1730 tim)
JLL*	8,5	600 775	347,3	8,8	628 252	363,2

* i totala resultatet ingår även Revision, Patientnämnden och Plusgruppen

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie avtalad arbetstid 2006

Verksamhetsområde	Sjukfrånvaro i tim	> 60 dgr dagar	< 29 år år	30-49 år år	> 50 år år	Kvinnor	Män	Sjukdagar	Andel friska
JLL*	8,5	76,2	4,9	7,1	10,4	9,7	4,5	19,2	34,4

* i totala resultatet ingår även Revision, Patientnämnd och Plusgrupp

Arbetsrelaterad sjukfrånvaro

Verksamhetsområde	Arbetsmiljörelaterad sjukfrånvaro i % MB-enkät 2006 fråga 14	Arbetsmiljörelaterad sjukfrånvaro i % MB-enkät 2005 fråga 14	Arbetsmiljörelaterad sjukfrånvaro i % MB-enkät 2004 fråga 14
JLL	12	12	16

MEDARBETARE

Kostnad för sjuklön

Verksamhetsområde	2006 Kvinnor	2006 Män	2006 Totalt	2005 Kvinnor	2005 Män	2005 Totalt
JLL	9 789 883	3 378 169	13 168 052	14 015 402	4 116 720	18 132 122

I kostnad för sjuklön ingår sjuklön, utfyllnad, ob-ersättning vid sjukdom, nattersättning mm.

Jämställdhet

Verksamhetsområde	Fråga 16 b1 i Medarbetarenkät 2006*
JLL	75

"På min arbetsplats behandlas alla lika oavsett kön."

Utförd tid

Verksamhetsområde	Utförd tid 2006	Utförd tid 2005	Differens omräknad i årsarbetare (1730 tim)	Andel övertid/mertid 2006	Andel 2005
JLL	5470294	5518145	- 27,7	1,3	1,5

Sysselsättningsgrad

	Andel deltidsanställda 2006-12-31	Andel deltidsanställda 2005-12-31	Medelsysselsättningsgrad 2006	Medelsysselsättningsgrad 2005
Kvinnor	13,9	14,9	94,5	94,0
Män	2,0	1,9	96,9	96,7
Totalt	15,9	16,8	95,0	94,6

Bemanningsföretag*

Kategori	Antal tid (timmar)		Kostnader (tkr)	
	2006	2005	2006	2005
Läkare	54 024	41 259	42 521	36 487
varav primärvård	28 238	33 319	21 672	24 946
varav specialiserad vård	25 786	7 940	20 848	11 541
Annan kategori (audionom, logoped, sjuksköterska, läkarsekreterare)	3 655	364	2 766	79

*Bemanningsföretag anlitas när det inte är möjligt att bemanna med egen personal och för att upprätthålla medicinsk säkerhet samt vid arbetstoppar. Det är framförallt verksamhetsområdena inom primärvården, samt Psykiatri och Barn/Kvinna som nyttjar inhyrda läkare.

Löneutveckling på för perioden 060101-061231

	Allmän löneutveckling i %	Allmän löneutveckling i kr	Individuell löneutveckling i %	Individuell löneutveckling i kr
JLL*	2,74	690	3,44	843
Kvinnor	2,85	646	3,47	787
Män	2,29	696	3,36	1032

* personalstatistik Palett uttagen feb 07

EKONOMI

Ordlista

Koncernen är landstinget samt de konsoliderade företagen Länstrafiken i Jämtland AB, ALMI Företagspartner i Jämtland AB, Landstingsbostäder AB och Stiftelsen Jämtlands läns museum.

IB är värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

UB är värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets slut.

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande innehav såsom fastigheter och inventarier.

Omsättningstillgångar är tillgångar som beräknas innehas kortvarigt, exempelvis likvida medel, kundfordringar och förrådsartiklar.

Likvida medel är kontanter eller tillgångar som kan omsättas på kort sikt, till exempel kassa-, bank- och postgirobehållningar samt värdepapper.

Eget kapital är tillgångar minus Skulder/avsättningar. Om landstingets resultat är positivt läggs det till det egna kapitalet, medan ett negativt resultat minskar kapitalet. Ur landstingets perspektiv kan det egna kapitalet betraktas som en skuld till medborgarna, därav dess placering bland skulderna i balansräkningen.

Avsättning är ett specialfall av skulder där man vet storleken men inte när de faller ut. Typexemplet är kostnaden för intjänade pensioner. Det går med hjälp av avtal

att beräkna kostnaden men man vet inte när personen tänker gå i pension.

Skulder – korta skulder är sådana som förfaller till betalning inom ett år, övriga är långfristiga skulder.

Soliditet betyder betalningsförmåga på lång sikt eller förmåga att stå emot förluster och konjunkturnedgångar. Definieras som den del av landstingets tillgångar som finansierats med eget kapital. Soliditet = Eget kapital/totalt kapital

Likviditet avser betalningsförmåga på kort sikt, det vill säga förmåga att betala löpande utgifter, exempelvis lön till personalen. Likviditet är pengar på banken och omsättningstillgångar som snabbt kan omvandlas till pengar. Balanslikviditet tar även hänsyn till eventuella varulager.

Överskottslikviditeten definieras som kassa, bank, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar minus de kortfristiga skulderna.

Självfinansieringsgrad är förmågan att ur den löpande rörelseverksamheten skapa inbetalningsöverskott/likviditet. Det är framför allt genom vinster som möjligheterna till självfinansiering skapas.

Konsolideringsgrad är den marknadsvärderade pensionsportföljen dividerad med de marknadsvärderade utbetalningstopparna enligt målet.

Uppföljning av ekonomiska mål

Landstinget ska uppnå följande ekonomiska resultat:

- 2006 +12,1 mkr
- 2007 +53,7 mkr
- 2008 +59,6 mkr

Målet har uppnåtts. Efter 2006 redovisar Landstinget ett ekonomiskt utfall på +22,6 mkr. Under året har tilläggsanslag beviljats med 23,6 mkr varefter budgeten uppgår till -11,5 mkr. Det ekonomiska utfallet överstiger budget, inklusive tilläggsanslag, med 34,1 mkr. Balanskravet för år 2006 är uppfyllt och därmed har Jämtlands läns landsting, som ett av få landsting i landet, klarat balanskravet under hela 2000-talet.

Verksamhetens kostnader får maximalt utvecklas enligt följande för att säkerställa resultatutvecklingen enligt föregående mål:

- 2006 2994 mkr
- 2007 3028 mkr
- 2008 3104 mkr

Målet har inte uppnåtts. Verksamhetens kostnader uppgick till 3096,5 mkr. Om jämförelsestörande poster exkluderas uppgick kostnaderna till 3075 mkr.

På grund av omstruktureringskostnader och en ökande pensionsskuld kommer landstingets soliditet under planperioden att understiga målet 55 procent enligt nedan:

- 2006 50 %
- 2007 50 %
- 2008 50 %

EKONOMI

Målet har inte uppnåtts. Landstingets soliditet uppgick för år 2006 till 48 procent, vilket är samma som föregående år.

Jämtlands läns landsting är ett av sju landsting med den högsta kostnadseffektiviteten i landet 2006 och ett av fem landsting med den högsta kostnads-

Uppföljning av ekonomiska mål

Förskrivning av öppenvårdsläkemedel inom förmånen: År 2006 har läkemedelskostnaderna inom förmånen ökat med cirka 7,3 mkr (2,8 procent) jämfört med föregående år.

Primärvården redovisar en positiv budgetavvikelse på 1,5 mkr (0,8 procent). Den specialiserade vården uppvisar en positiv budgetavvikelse på 4,3 mkr (4,9 procent). Här skiljer sig resultatet mycket mellan de olika klinikerna. Kostnadsutvecklingen för öppenvårdsläkemedel i den specialiserade vården mellan 2005 och 2006 blev 6,75 procent med stora variationer mellan klinikerna.

Det centrala kostnadsstället för läkemedel redovisade en negativ budgetavvikelse på -2,0 mkr. Underskottet härrör från läkemedel enligt smittskyddslagen. Då det inte finns budgeterade medel för dessa smittskyddsläkemedel under 2007 kommer motsvarande underskott att uppkomma även under detta år.

Kostnaderna för vård utanför länet: Kostnaderna har ökat med 8,5 mkr (4,3 procent) från 2005 till 2006. Från 2001 till 2006 är ökningen 61 miljoner. Priset för vård vid Norrlands universitetssjukhus NUS, som är den största vårdgivaren, ökade med 5 procent under 2006. Det betyder att landstingets ökningen på total nivå inte är en volymökning utan enbart en prisökning.

Investering maskiner och inventarier: Helårsutfallet avseende investeringsutgifter för maskiner och inventarier uppgick till 50,5 mkr, att jämföra med verksamhetsområdenas investeringsplaner för 2006 som summerar 61,8 mkr.

Avskrivningskostnaden samt kostnaden för kalkylränta avseende maskiner och inventarier uppgick till

effektiviteten 2007:

Målet kan inte följas upp. Jämförande siffror för landstingen år 2006 har ännu inte redovisats från Nysam, Öppna jämförelser och Sveriges kommuner och landsting. Uppföljning och analys kommer att ske så snart jämförelsematerial inkommer.

50,1 mkr för 2006, jämfört med budgeterade kostnader för 52,0 mkr. Den lägre kostnaden beror dels på att verksamhetsområdena flyttat fram en del investeringar, dels på att en större del av investeringarna gjordes under senare delen av året och därmed inte belastat 2006.

Investering i fastigheter: Investeringsutgifter som har aktiverats 2006 uppgår till 41,9 mkr, Planerade fastighetsinvesteringar för 2006 uppgick till 22,2 mkr. Anledningen till överskridandet på 20 mkr för helåret är eftersläpningar av investeringsutgifter från 2005 för motsvarande 24,5 mkr. Av dessa 24,5 mkr så härrör sig 21 mkr från ombyggnationen på IVA, samt 3,5 mkr från ombyggnationen av HC Svenstavik.

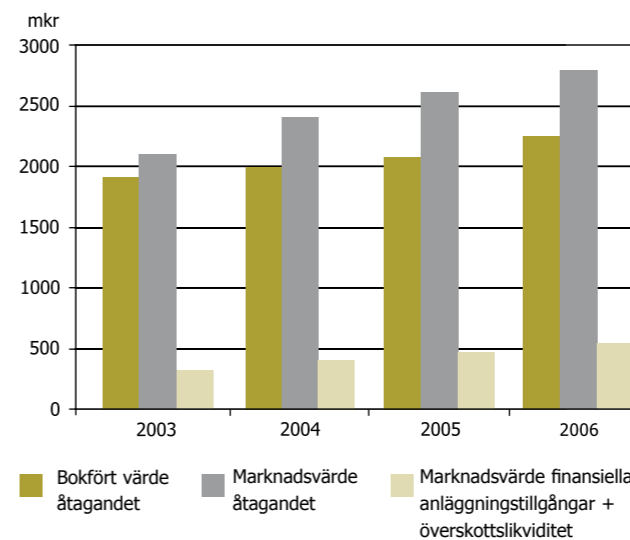
Avskrivningar och kalkylränta avseende fastigheter uppgår till 63,4 mkr, jämfört med budgeterade 64,7 mkr. Förklaringen till överskottet är att större delen av årets investeringar uppaktiverats i anläggningsregistret först i slutet av året och därmed inte belastar resultatet 2006.

Investering i pensionsportföljen: Investeringarna i portföljen för pensionsutbetalningarna ska utvecklas enligt följande: år 2006 110 mkr, år 2007 50 mkr, år 2008 70 mkr. Av den planerade investeringen på 110 mkr genomfördes 65,2 mkr under 2006 och resten under början av 2007.

Pensionsportföljen (marknadsvärderad) samt överskottslikviditeten ökade som andel av det marknadsvärderade pensionsåtagandet från 18,7 procent år 2005 till 20,7 procent år 2006.

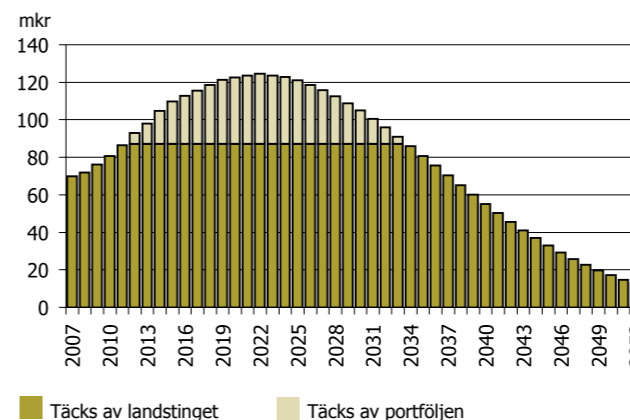
EKONOMI

Utveckling av pensionsåtagande, pensionsportfölj och överskottslikviditet

Pensionsportföljens mål är att den ska täcka den del av pensionsutbetalningarna (kopplade till ansvarsförbindelsen) som överstiger 70 mkr under tidsperioden 2011-2033.

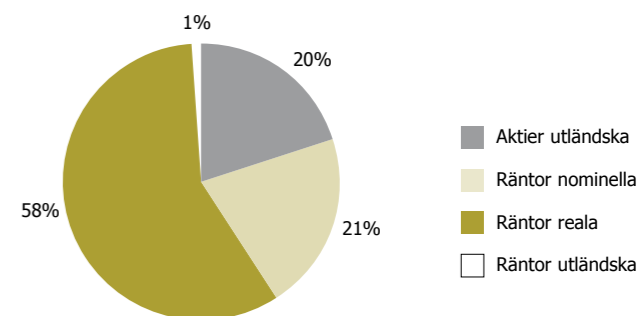
Pensionsportföljens mål

För att målet ska uppnås krävs att pensionsplaceringarna utvecklas minst lika bra som utbetalningstopparna. Det innebär att portföljens konsolideringsgrad ska vara minst 100 procent vid den tidpunkt då utbetalningar från portföljen startas. Under 2006 har konsolideringsgraden minskat, från 106,7 procent till 105,3. Det beror främst på att realräntorna, efter att ha fluktuerat kraftigt under året, hamnat på en lägre nivå. Ränteinnehavet i pensionsportföljen har en något kortare genomsnittlig löptid än utbetalningstopparna. En räntenedgång medför därför att portföljen ökar mindre i värde än utbetalningstopparna.

Möjligheten att uppnå målet på längre sikt kan prövas genom simuleringar av den pensionsportfölj landstinget hade per 2006-12-31. Resultatet blir att portföljen förväntas täcka i snitt 107 procent av utbetalningstopparna om tio år.

Pensionsportföljen per 2006-12-31

I placeringsreglementet finns en bestämmelse om etiska och miljömässiga hänsyn vid placeringar. När landstinget har placerat i aktieindexfonder, har sådana fonder valts som exkluderar investeringar i företag som inte uppfyller fondbolagets etiska krav.

EKONOMI

Finansiella anläggnings- tillgångar i kr	Ränteplaceringar	Aktieplaceringar	Summa
Anskaffningsvärde 2005-12-31	187 490 934	105 885 392	293 376 326
Bokfört värde 2005-12-31 (efter nedskrivning)	187 490 934	105 885 392	293 376 326
Bokfört värde 2006-12-31 (efter nedskrivning)	285 425 061	73 164 999	358 590 060
Fördelning tillgångsslag (bokfört värde)	80 %	20 %	100 %
Genomsnittligt bokfört värde år 2006	236 457 997	89 525 196	325 983 193
Marknadsvärde 2006-12-31	292 086 747	71 664 000	363 750 747
Orealiserad värdeförändring mot bokfört värde	6 661 686	- 1 500 999	5 160 687
Reavinster/-förluster samt räntor år 2006	5 365 129	7 172 159	12 537 288
Avkastning (Realiserad och orealiserad i relation till genomsnittlig finansiell placering)	5,1 %	6,3 %	5,4 %
Pensionsförpliktelser i kr			
Pensionsskuld per 2006-12-31	375 131 000		
Ansvarsförbindelse pensioner (2006-12-31)	1 907 620 000		
Totala förpliktelser	2 282 751 000		
Totala förpliktelser / finansiella placeringar (bokfört värde)	1 924 160 940		

Kortsiktig likviditetsförvaltning: Landstingets kortfristiga placeringar ska utgöra en buffert för variationer i betalningsströmmarna, samt ge en högre avkastning än bankräntan. De består därför till mer än 70 procent av certifikat och obligationer med relativt korta löptider. Under året har portföljen gett en realiserad avkastning på ca 3,36 procent, vilket motsvarar en meravkastning

på cirka 3,7 mkr. Om den orealiserade värdeförändringen på de mer långsiktiga, strukturerade instrumenten inräknas, uppgår avkastningen till 4,95 procent. I kronor motsvarar det en meravkastning på ca 9 mkr. Om pengarna istället hade behållits på bankkontot skulle de ha gett 2,24 procent i genomsnitt under 2006.

EKONOMI

Resultaträkning

Mkr	Budget 2006	Utfall 2006
Verksamhetens intäkter (not 1)	396,0	451,1
Verksamhetens kostnader (not 2)	-3 034,0	-3 075,2
Jämförelsestörande post (not 3)	0,0	-21,3
Avskrivningar	-78,9	-76,8
Verksamhetens nettokostnader	-2 716,9	-2 722,2
Skatteintäkter (not 4)	1 873,3	1 906,1
Generella statsbidrag (not 5)	824,3	826,1
Finansiella intäkter (not 6)	25,0	26,5
Finansiella kostnader (not 7)	-17,1	-13,8
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	-11,5	22,6
Förändring av eget kapital (not 16)	-11,5	22,6

Landstinget redovisar ett resultat om 22,6 mkr för verksamhetsåret 2006. Den i november 2005 fastställda budgeten redovisade ett positivt resultat på 12,1 mkr. Under sommaren och hösten reviderades budgeten genom att 23,6 mkr tillfördes vuxenpsykiatri och den specialiserade vården för finansiering av ökade kostnader i verksamheten. Det budgeterade resultatet sänktes därmed från +12,1 mkr till -11,5 mkr. I relation till den reviderade budgeten överstiger årets ekonomiska utfall budget med 34,1 mkr.

Trots tilläggsanslag blev budgetunderskottet i förvaltningsorganisationen -16,9 mkr medan den centrala finansieringen i form av skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto blev 39,5 mkr bättre än budgeterat.

Skatteintäkterna ligger 32,8 mkr över budget beroende på att slutavräkningen för 2005 års skatt blev 15 mkr högre än vad som bokats i förra årsbokslutet och prognosen för 2006 års skatt ligger 15 mkr högre än det utbetalade förskottet.

Försäljning av aktier under året har givit en reavinst på 7,2 mkr, övriga finansiella intäkter har blivit 5,7 mkr lägre än budgeterat.

För år 2006 var 30 mkr avsatt som reserv för utökad vårdgaranti och valmöjligheter i vården. Av dessa medel omdisponerades 5 mkr för återstående omhändertagande av de patienter som per den 15 juni 2005 hade väntat på vårdgarantirelaterad åtgärd i mer än 90 dagar. Övriga medel disponerades så att 18 mkr gick till förstärkning

av vårdgarantin, 2 mkr till fritt vårdval samt 5 mkr till dyra patienter inom riks-/regionsjukvården.

Nettokostnadsutvecklingen (verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader) för landstinget år 2006 är 2,1 %. Om jämförelsestörande poster exkluderas såväl 2005 som 2006 är nettokostnadsutvecklingen 2,7 %.

I 2006 års resultat ingår följande jämförelsestörande poster av engångskaraktär;

- Landstinget har under året bytt redovisningsprincip för individförskrivna hjälpmedel. Värdet av alla de hjälpmedel som finns ute hos brukarna tillgångsredovisas i anläggningsregistret i stället för att, som hittills skett, direktavskrivs under inköpsåret. I samband med byte av redovisningsprincip bokförs ett lagervärde på 29,9 mkr vilket förbättrar resultatet med motsvarande belopp.

- Under det gångna året har en översyn pågått av den rekommenderade modellen för beräkning av pensions-skuld. Översynen ledde till att Sveriges Kommuner och Landsting rekommenderade att diskonteringsräntan skulle sänkas med en halv procentenhet. För landstinget i Jämtlands del blev effekten att pensionsskulden ökade och därmed även årets kostnader med 27 mkr.

- En ytterligare förändring av beräkningen av pensionsskulden utgörs av förändrade livslängdsantaganden. Enligt preliminära uppgifter kommer den förväntade återstående livslängden att öka. Till följd härav har pensionskostnaden ökat med 35 mkr.

EKONOMI

• Förhandlingar med kommunerna om slutreglering av Ädelpensionerna pågår. I bokslutet 2006 har 3 mkr reserverats för dessa pensionskostnader till kommunerna.

• Försäljning av en fastighet på Frösön, tidigare landstingets kansli, har medfört en realisationsvinst på 13,8 mkr.

• Under året har reavinster från aktieförsäljning uppgått till 7,2 mkr.

• Förändrad redovisningsprincip vid centralförrådet har förbättrat årets resultat med 0,2 mkr.

Årets resultat justerat för ovanstående engångsposter ger ett överskott på 36,9 mkr, vilket är 24,8 mkr bättre än den ursprungliga budgeten för året.

Verksamhetens budgetavvikelser

Primärvård Berg/Härjedalen	-0,9 mkr
Primärvård Bräcke/Ragunda	-1,1 mkr
Primärvård Krokom	1,8 mkr
Primärvård Åre	2,4 mkr
Primärvård Östersund/Strömsund	-3,5 mkr
Akutvård	-1,6 mkr
BarnKvinna	2,5 mkr
HIÖÖ	-1,4 mkr
Kirurgi	-7,0 mkr
Medicin	-7,3 mkr
Medicinsk service	-0,6 mkr
Ortopedi	-1,6 mkr
Psykatri	--1,2 mkr
RHR	-2,0 mkr
Tandvård	0,2 mkr
Utbildning och utveckling	0,0 mkr
Kultur	0,0 mkr
Landstingsservice	10,5 mkr
Landstingsdirektör med staber	-1,8 mkr
Plus-grupp	-0,2 mkr
Politisk organisation	0,9 mkr
Patientnämnden	0,3 mkr
Revision	0,0 mkr
Finansen (anslagsdelen)	-8,3 mkr
Finansiering (skatteintäkter, generella statsbidrag mm)	42,5 mkr
Summa utfall*	22,6 mkr

EKONOMI

Balansräkning

Mkr	IB 2006-01-01	UB 2006-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar (not 8)	2,3	1,5
Mark och byggnader (not 9)	636,3	626,9
Maskiner och inventarier (not 10)	162,1	194,9
Finansiella anläggningstillgångar (not 11)	322,1	387,3
Summa anläggningstillgångar	1 122,8	1 210,6
Omsättningstillgångar		
Förråd (not 12)	24,1	21,6
Kortfristiga fordringar (not 13)	160,9	156,8
Kortfristiga placeringar (not 14)	437,6	416,7
Kassa och bank	85,9	87,8
Summa omsättningstillgångar	708,5	683,0
SUMMA TILLGÅNGAR	1 831,3	1 893,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Eget kapital (not 15)	898,0	886,0
Årets resultat (not 16)	-12,0	22,6
Summa eget kapital	886,0	908,7
Avsättningar		
Avsättningar (not 17)	394,4	485,7
Summa avsättningar	394,4	485,7
Skulder		
Långfristiga skulder (not 18)	4,8	4,8
Kortfristiga skulder (not 19)	546,1	494,4
Summa skulder	550,9	499,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 831,3	1 893,6
Ställda panter och ansvarsförbindelser		
Ansvarsförbindelse pensioner inklusive särskild löneskatt		1 907,6 mkr
Föllingegården AB (borgen på lokaliseringsslån)		1,5 mkr
Borgensåtagande Landstingsbostäder		12,3 mkr
Jämtlands läns landstings andel i Transito AB är 50 mkr		8 000 mkr
Jämtlands läns landsting är solidariskt ansvarig för en borgensförbindelse om 8 000 mkr, avseende Transito AB (tågfordon Mittlinjen Länstrafiken)		
Förvaltningsuppdrag 2006-12-31		
Förvaltade fonders tillgång	13,1 mkr	

EKONOMI

Finansieringsanalys

	Mkr
Efter det att löpande utgifter betalats återstår	168,6
Vi har minskat bindningen i lager och kortfristiga fordringar	6,5
Vi har sålt kortfristiga placeringar	20,9
Vi har sålt anläggningstillgångar för	158,3
Medel att investera eller amortera på skulder	354,3
Vi har investerat i byggnader, maskiner och IT-utveckling samt immateriella tillgångar	-109,6
Vi har investerat för att möta kommande pensionsutbetalningar	-191,1
Vi har betalat kortfristiga skulder	-51,7
Ökning av kassan	1,9

Finansiella nyckeltal

Årets resultat utgörs av resultatkontots saldo mellan samtliga bokförda intäkter och kostnader samt skatter, statsbidrag och finansiella intäkter/kostnader. Eftersom resultatet även påverkar företagets eget kapital finns samma resultatbegrepp och till samma belopp även i balansräkningen.

I **resultat enligt balanskravet** får inte vinster (realvinst) vid försäljning av anläggningstillgångar tillgodoräknas. Man ska däremot räkna in förluster (realförlust) vid försäljning av anläggningstillgångar. Möjlighet att återöppna synnerliga skäl finns.

Balanskravet innebär att ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en särskild åtgärdsplan för hur återställandet ska ske.

Redovisat resultat enligt balanskravet	36,9 mkr
Redovisat resultat	22,6 mkr

Med **likviditet** avses betalningsförmåga på kort sikt, dvs. förmåga att betala löpande utgifter. Likviditet är pengar på banken och omsättningstillgångar som snabbt kan omvandlas till pengar.

Balanslikviditet tar även hänsyn till eventuella varulager.

Redovisat balanslikviditet = 1,38

Olika kostnaders andel av skatteintäkter & statsbidrag

Verksamhetens nettokostnad	97,9 %
Avskrivningar	2,8 %

Finansnetto	-0,5 %
Extraordinära intäkter	-1,1 %

Med **soliditet** avses betalningsförmåga på lång sikt eller förmåga att stå emot förluster och konjunkturändringar. Definieras som den del av landstingets tillgångar som finansierats med eget kapital.

Soliditet = Eget kapital/totalt kapital	
Redovisat	48 %
Budgeterat	50 %

Självfinansieringsgrad är förmågan att ur den löpande rörelseverksamheten skapa inbetalningsöverskott/likviditet. Det är framför allt genom vinster som möjligheterna till självfinansiering skapas.

Investeringsvolym & självfinansieringsgrad: Avskrivningar relativt nettoinvesteringar exkl. finansiella investeringar 109,8 %.

Tilläggsupplysningar

Byte av redovisningsprincip: Landstinget har under 2006 ändrat klassificering av hjälpmedel till anläggningstillgång vilket har haft betydande effekt på resultat- och balansräkningen. Lagervärderingen av centralförrådet har ändrats från sista inköpspris till Redovisningsrådets rekommendation nr 2 samt beaktning av inkuransrisk. Detta har redovisats i årsbokslutet som en extraordinär intäkt.

EKONOMI

Allmänna redovisningsprinciper: Årsredovisningen har upprättats i enlighet med kommunal redovisningslag samt i övrigt enligt de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning gett ut. Med utgångspunkt från detta har redovisningen skett enligt god redovisningssed.

Värderingsprinciper m.m.: Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Jämförelsestörande poster: Redovisningsrådets rekommendation nr 4 tillämpas, vilket innebär att resultat-effekter av särskilda händelser och transaktioner av väsentlig betydelse specificeras inom respektive resultatbegrepp.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar: Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med beräknat restvärde och avskrivning sker över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång.

Följande avskrivningstider har tillämpats, varvid hänsyn tagits till innehavstiden för under året förvärvade och avyttrade tillgångar.

Anläggningstillgångar	Antal år
Datautrustning, rollatorer, gästolar, gåbord, datorer	3
Kopieringsmaskiner och fordon	5
Immateriella tillgångar samt hjälpmedel	5
Medicinskt tekniskutrustning	7
Sängar, sänglyftar	8
Övriga inventarier	10
Fastigheter	30

Varulager och förråd: Centralförrådet, värderat enligt Redovisningsrådets rekommendation nr 2 är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt först in – först ut-principen, respektive verkligt värde. Inkuransrisk har beaktats. Bränsleförråd värderas till verkligt anskaffningsvärde medan övriga förråd och lager värderas till senaste inköpspris.

Fordringar och skulder: Fordringar är redovisade till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. Kortfristiga fordringar och skulder har en löptid på upp till ett år eller kortare från balansdagen. Övriga är långfristiga.

Avsättningar: Pensionsskulden enligt den så kallade blandmodellen har redovisats som avsättning i balansräkningen, det vill säga de pensionsåtaganden som

tjänats in efter 1998. Värdering och beräkning av skulden har skett av KPA (Kommunernas Pensions AB). De pensionsåtaganden som tjänats in före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Patientskadereserven har redovisats som avsättning i balansräkningen har beräknats av Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF).

Leasing: Rådet för kommunal redovisning har utfärdat en rekommendation (Nr 13.1 2006) kring redovisning av leasingavtal. Rekommendationen skiljer på två typer av leasingavtal, finansiella eller operationella. Ett finansiellt leasingavtal kan sägas motsvara ett köp av objektet i fråga medan ett operationellt leasingavtal motsvarar hyra av objektet.

Avgörande för klassificeringen av leasingavtalen är i vilken omfattning de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägandet av det aktuella leasingobjektet finns hos leasegivaren eller hos leasetagaren. Vid klassificeringen ska väsentlighetsprincipen tillämpas. Om avtalets värde är obetydligt får leasingavtalet redovisas som ett operationellt avtal, oavsett hur det klassificeras.

Finansiella leasingavtal ska redovisas i resultat och balansräkningen medan det för operationella leasingavtal föreligger upplysningsplikt.

Avtal tecknade före den 1 januari 2003 får klassificeras som operationella. Jämtlands läns landsting har enligt rekommendationen klassificerat samtliga leasingavtal som operationella.

Leasingavgifter och i nuläget kända framtida belopp framgår av tabellen nedan.

Leasing mkr	2006
Under året har företagets leasingavgifter uppgått till	7,2
Framtida leasingavgifter för icke uppsägningsbara leasingavtal förfaller till betalning enligt följande:	
Inom 1 år	8,4
Senare än 1 år men inom 5 år	7,9
Senare än 5 år	Saknar uppgift

Finansieringsanalys: Icke likvidpåverkande intäkter och kostnader exkluderas från verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen. Detta förklarar skillnaden mellan resultaträkningens belopp och de belopp som återfinns i finansieringsanalysen.

EKONOMI

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004				
Verksamhetens intäkter enligt driftsredovisning	1 025,2	953,2	1 142,8	Övriga verksamhetskostnader	379,8	391,5	440,2
Avgår jämförelsestörande post, se not 3	-43,7	0,0	0,0	– varav lokal- och fastighetskostnader	80,5	84,4	70,1
Avgår interna intäkter	-544,2	-542,3	-466,6	– varav sjukresor	54,3	50,7	41,3
Summa exklusive jämförelsestörande post	437,3	410,9	676,2	– varav försäkringsavgifter och övriga rikskostnader	18,8	17,5	18,3
Patientintäkter och andra avgifter	91,0	86,8	87,9	– därav kundförluster	2,7	2,2	4,2
Försäljning av hälso- och sjukvård, exkl. tandvård	80,1	76,9	68,7	– varav utbetalda pensioner uppgår till	48,3	48,7	48,4
Försäljning av tandvård	9,2	9,7	10,4	– varav särskild ålderspension, garantipension & visstidspension	6,2	2,9	2,6
Försäljning inom regional utveckling	47,0	47,2	46,4	Summa inklusive jämförelsestörande poster	3 126,4	3 000,4	2 915,0
Försäljning av medicinska tjänster	3,0	2,8	2,4				
Försäljning av tekniska tjänster	25,7	24,0	18,4				
Försäljning av material och varor	47,0	41,8	42,7				
Erhållna bidrag	94,8	85,2	365,8				
– varav läkemedel*	0,0	0,0	282,4				
Övriga intäkter inkl. reavinst Borgen 13,8 mkr	53,2	36,5	33,5				
Summa inklusive jämförelsestörande post	451,1	410,9	676,2				

*Tidigare låg läkemedelsbidraget här men från 2005 återfinns det under not 5 Generella statsbidrag

Not 2 Verksamhetens kostnader (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004		Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Verksamhetens kostnader enligt driftsredovisning	3 747,4	3 618,3	3 381,3	Not 3 Jämförelsestörande poster			
Avgår interna kostnader	-544,2	-542,3	-466,4				
Avgår jämförelsestörande post, se not 3	-65,0	-36,4	-10,5	Avgår reavinst	-13,8	0,0	0,0
Avgår avskrivningar	-76,8	-75,5	-75,7	Avsättning till pensionskulden			
Summa exklusive jämförelsestörande poster	3 061,4	2 964,1	2 828,7	p.g.a. ändrat dödlighetsantagande	35,0	0,0	0,0
Kostnader för personal och förtroendevalda	1 731,9	1 668,9	1 577,2	Förändrat ränteantagande			
Köp av verksamhet	292,9	273,9	263,0	pensionskuld	27,0	0,0	0,0
Verksamhetsanknutna tjänster	118,5	106,5	93,3	Avsättning till pensioner p.g.a. ÄDEL-överrenskommelsen	3,0	0,0	0,0
Läkemedel	372,9	352,1	346,7	Omstruktureringskostnader	0,0	36,4	0,0
– varav läkemedel inom läkemedelsreformen	268,3	259,7	263,3	Nedskrivning av bokfört värde av fastighet	0,0	0,0	10,5
Material och varor	114,1	103,0	97,6	Ändrad redovisningsprincip HMC	-29,9	0,0	0,0
Lämnade bidrag	116,5	104,5	97,0	Summa	21,3	36,4	10,5

EKONOMI

Not 5 Generella statsbidrag (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Särskilt bidrag till hälso- och sjukvård	0,0	0,0	15,6
Särskild ersättning rehabilitering och behandlingsinsatser	1,7	1,7	1,8
Sysselsättningsstöd	29,9	31,1	34,3
Läkemedelsbidrag*	301,1	290,9	0,0
Utjämningsbidrag			
Inkomstutjämnning	313,6	309,9	155,2
Kostnadsutjämnning	32,6	49,8	141,6
Generellt statsbidrag	124,4	124,7	102,3
Införandetillägg	40,7	51,8	106,7
Nivåjustering	-17,9	-21,0	-22,6
Bidrag befolkningsminskning	0,0	0,0	14,6
Summa	826,1	838,9	549,5

* Tidigare låg läkemedelsbidraget under verksamhetens intäkter

Not 6 Finansiella intäkter (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Utdelningar	0,2	1,0	0,5
Bankränta	2,3	2,5	1,9
Ränta utelämnade lån	0,0	0,0	0,1
Ränta på kortfristiga placeringar	10,7	9,4	11,0
Ränta på finansiella anläggningstillgångar	5,3	3,6	4,8
Realisationsvinst vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar	7,2	17,6	5,9
Ränta på kundfordringar	0,5	0,2	0,2
Övriga finansiella intäkter	0,3	1,0	0,1
Summa	26,5	35,3	24,5

Not 7 Finansiella kostnader (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Ränta på lån	0,2	0,3	0,4
Ränta på leverantörsskulder	0,2	0,3	0,1
Realisationsförlust på försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,2
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Räntedel årets pensionskostnader	12,8	11,0	11,3
Övriga finansiella kostnader	0,6	0,5	0,1
Summa	13,8	12,1	12,1

Not 8 Immateriella tillgångar (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Nyanskaffning	0,0	2,9	1,3
Avskrivningar	-0,8	-0,7	-1,2
Avyttringar	0,0	-0,2	0,0
Rättning	0,0	-1,3	0,0
Förändring av bokfört värde	-0,8	0,7	0,1
Ackumulerad anskaffning	11,2	11,2	8,4
Ackumulerad avskrivning	9,7	8,9	6,8
Bokfört värde	1,5	2,3	1,6

Not 9 Mark och byggnader (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Nyanskaffning	32,7	45,1	40,2
Avskrivningar	-33,6	-33,9	-33,2
Avyttringar	-8,5	-1,3	-0,3
Nedskrivning	0,0	0,0	-10,5
Justering	0,0	0,0	2,5
Förändring av bokfört värde	-9,4	9,9	-1,3
Ackumulerad anskaffning	1 178,3	1 172,0	1 126,9
Ackumulerad avskrivning	551,4	535,7	500,5
Bokfört värde	626,9	636,3	626,4

Not 10 Maskiner och inventarier (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Nyanskaffning	76,9	35,9	44,4
Avskrivningar	-42,4	-40,8	-41,3
Avyttringar	-1,7	-1,0	-0,2
Nedskrivning	0,0	0,0	0,3
Rättning	0,0	1,4	0,0
Investeringsbidrag	0,0	0,0	-0,2
Förändring av bokfört värde	32,8	-4,5	3,0
Ackumulerad anskaffning	657,3	512,0	476,1
Ackumulerad avskrivning	462,4	349,8	309,4
Bokfört värde	194,9	162,2	166,7

EKONOMI

Not 11 Finansiella anläggningstillgångar (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Aktier och andelar			
Almi Företagspartner AB	0,5	0,5	0,5
Länstrafiken i Jämtlands län AB	4,0	4,0	3,0
Jämtlands Mineral AB	0,0	0,0	0,2
HSB Brf Torvalla centrum (Torvalla Hälsocentral)	7,1	7,1	7,1
HSB Brf Åkerärtan (Odensala Hälsocentral)	1,3	1,3	1,3
Brf Lugnviks centrum (Lugnviks Hälsocentral)	2,0	2,0	2,0
Brf Borgen (Patienthotell)	0,0	0,0	0,5
Landstingsbostäder AB	7,5	7,5	7,5
Grundkapital Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	0,0	0,0	0,0
Åsbygdens gymnasiums andelar i NNP ek.förening m fl	0,5	0,5	0,5
Övrigt diverse små andelar	0,1	0,1	0,0
Delsumma	23,0	23,0	22,6
Långfristiga fordringar			
Landstingsbostäder AB	0,3	0,3	0,3
Länstrafiken i Jämtlands län AB	5,4	5,4	6,5
Delsumma	5,7	5,7	6,8
Placeringar för pensions- ändamål			
Anskaffningsvärde	358,6	293,4	215,8
Nedskrivning av anskaffningsvärdet	0,0	0,0	-0,1
Delsumma och bokfört värde	358,6	293,4	215,7
Summa	387,3	322,1	245,1

Not 12 Lager och förråd (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Centralförråd	4,6	4,4	4,0
Övriga förråd	17,0	19,7	17,4
Summa	21,6	24,1	21,4

Not 13 Kortfristiga fordringar (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Kundfordringar	34,0	26,8	16,4
Vårdavgiftsfordringar	0,0	0,0	7,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	81,9	44,4	44,1
Amorteringar på utlämnade lån	0,0	0,0	0,0
Mervärdesskatt	26,2	22,2	13,9
Övriga kortfristiga fordringar	0,2	10,4	5,8
Fordringar hos staten	11,9	55,6	57,8
Skattekonto	2,7	1,5	1,2
Summa	156,8	160,9	146,6

Not 14 Kortfristiga placeringar (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Räntebärande värdepapper utgivna av:			
Svenska staten	5,6	0,0	0,0
Svenska kommuner och landsting	61,9	9,6	20,2
Banker och bostadsinstitut med rating om lägst A-/A3	97,7	93,8	98,4
Företag med lång rating om lägst A-/A3	10,0	115,1	109,3
Företag med lång rating om lägst BBB-/Baa3	12,0	41,1	73,5
Företag med kort rating om a-2, K1 eller p-2	103,6	55,0	44,0
Företag utan rating	40,9	66,5	50,5
Strukturerade kapitalgaranterade instrument med rating om lägst A/A2	85,0	56,5	31,8
Summa	416,7	437,6	427,7

Not 15 Eget kapital (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Ingående eget kapital	886,0	898,0	840,2
Rörelsekapital	188,6	162,4	171,3
Anläggningsskapital	720,1	723,6	726,7
Utgående eget kapital	908,7	886,0	898,0

EKONOMI

Not 16 Årets resultat enligt balanskravet (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Årets resultat	22,6	-12,0	56,2
Avgår reavinster	-21,0	-17,9	-6,2
Förändrad redovisningsprincip för hjälpmedel	-29,9	0,0	0,0
Avsättning till pensionsskulden p.g.a. ändrat dödlighetsantagande	35,0	0,0	0,0
Förändrat räntebärande pensionsskuld	27,0	0,0	0,0
Avsättning till pensioner p.g.a. ÄDEL-överrensommelse	3,0	0,0	0,0
Förändrad redovisningsprincip för centralförråd	0,2	0,0	0,0
Omställningskostnad som inte belastar balanskravet	0,0	36,4	0,0
Justerat resultat	36,9	6,5	50,0

Not 17 Avsättningar (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Avsättning pensioner	301,9	253,5	200,8
-varav avsättning till garanti- pensioner & visstidspensioner	0,0	14,6	5,1
Avsättning särskild löneskatt	73,2	61,5	48,8
Avsättning patientskadesreserv	69,5	62,7	57,1
Avsättning övriga	41,1	16,6	0,0
- varav avsättning till pensions- skulden p.g.a. ändrat dödlighetsantagande	35,0	0,0	0,0
- varav avsättning till pensioner p.g.a. ÄDEL-överrensommelsen	3,0	0,0	0,0
Summa	485,7	394,3	306,7
Årets avsättning för pensioner	48,4	52,7	31,5
- finansiella placeringar	65,2	77,6	7,6
varav placerat i aktiefonder	-32,7	51,3	-24,8
varav placerat i räntefonder och obligationer	97,9	26,3	32,4
- medel använda i verksamheten, återlån	-16,8	-24,9	23,9

Not 18 Långfristiga skulder (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Lån Riksförsäkringsverket	3,7	3,7	5,5
Lån Kammarkollegium	1,1	1,1	1,1
Summa	4,8	4,8	6,6

Not 19 Kortfristiga skulder (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Leverantörsskulder	134,1	139,4	127,1
Ankomstregistrerade fakturor	0,0	-7,0	-6,9
Statsbidragsskulder	0,0	0,0	0,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	60,5	71,6	62,2
Preliminärskatt innevarande år	33,1	32,8	33,1
Semesterlöneskuld	118,0	112,0	113,2
Innestående jourkompensation	45,9	40,2	32,4
Innestående övertid	15,2	15,2	15,8
Upplupna löner	4,2	3,6	0,0
Upplupna sociala avgifter	30,3	30,1	32,7
Upplupna avtalsförsäkringar	0,0	3,3	0,1
Pension individuell del	38,6	37,8	37,7
Avräkning forskningsanslag	16,5	13,8	5,9
Amortering på anläggningslån	0,1	0,4	1,7
Momsskulder	1,6	1,3	2,0
Skulder till Staten	-5,7	48,5	52,6
Övriga skulder	2,3	3,0	0,9
Avräkningskonton	-0,4	0,1	0,0
Summa	494,4	546,1	510,5

Not 20 Finansieringsanalys (mkr)

	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004
Verksamhetens intäkter enligt resultaträkningen	451,1	410,9	676,2
Avgår:			
Reavinst	-22,2	-17,9	-6,2
Summa	428,9	393,0	670,0
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-3 203,2	-3 076,0	-2 914,9
Avgår:			
Reaförlust	0,1	0,3	0,3
Nedskrivning:	0,0	2,0	10,5
Avsättning/återföring tidigare nedskrivning	91,3	87,7	45,4
Avskrivningar	76,8	75,5	75,7
Justering mot EK	0,0	0,0	-1,7
Justering m.h.t. intern repfond	0,0	0,0	0,2
Summa	-3 035,0	-2 910,5	-2 784,5

EKONOMI

Jämförelse av utfall under tre år (2004–2006)

Resultaträkning			
Mkr	Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2004
Verksamhetens intäkter (not 1)	451,1	410,9	676,2
Verksamhetens kostnader (not 2)	-3 075,2	-2 964,1	-2 828,7
Jämförelsestörande post (not 3)	-21,3	-36,4	-10,5
Avskrivningar	-76,8	-75,5	-75,7
Verksamhetens nettokostnader	-2 722,2	-2 665,1	-2 238,7
Skatteintäkter (not 4)	1 906,1	1 791,0	1 733,0
Generella statsbidrag (not 5)	826,1	839,0	549,5
Finansiella intäkter (not 6)	26,5	35,2	24,5
Finansiella kostnader (not 7)	-13,8	-12,1	-12,1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	22,6	-12,0	56,2
Förändring av eget kapital (not 16)	22,6	-12,0	56,2

Finansieringsanalys			
Den löpande verksamheten i mkr per år	Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2004
Verksamhetens intäkter	458,7	392,9	670,0
Verksamhetens kostnader	-3 034,9	-2 910,5	-2 784,6
Verksamhetens nettokostnader	-2 576,2	-2 517,6	-2 114,6
Skatteintäkter och generella statsbidrag	2 732,2	2 630,0	2 282,6
Finansiella intäkter	26,5	35,3	24,5
Finansiella kostnader	-13,8	-12,1	-12,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	168,6	135,6	180,4
Justering för rörelsekapitalets förändring			
Ökn(-)/minskn(+) förråd och varulager	2,5	-2,6	-1,2
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	4,0	-24,3	-9,5
Ökn(-)/minskn(+) korta placeringar	20,9	35,6	-126,2
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga skulder	-51,7	0,0	97,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	144,3	144,3	140,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0,0	-2,8	-1,3
Investering i materiella anläggningstillgångar	-109,6	-81,0	-84,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	25,3	0,3	0,7
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-191,1	-190,4	-173,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	133,0	131,1	162,1
Kassaflöde från den löpande investeringsverksamheten	-142,4	-142,8	-96,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån	0,0	0,0	-6,4
Återbetalad utlåning	0,0	-1,7	-1,7
Utdelning och övrig finansiering	0,0	0,0	0,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0,0	-1,7	-7,9
Årets kassaflöde	1,9	-0,2	36,8
Likvida medel vid årets början	85,9	86,1	49,3
Likvida medel vid årets slut	87,8	85,9	86,1
Förändring av likvida medel	1,9	-0,2	36,8

EKONOMI

Övrig jämförelse under fem år (2002–2006)

Finansiella nyckeltal					
Olika kostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004	Bokslut 2003	Bokslut 2002
Verksamhetens nettokostnader exkl. avskrivningar	96,8 %	98,5 %	94,8 %	95,8 %	94,3 %
Avskrivningar	2,8 %	2,9 %	3,1 %	3,1 %	3,6 %
Finansnetto	-0,5 %	-0,9 %	-0,5 %	-0,4 %	0,1 %
Summa	99,2 %	100,5 %	97,3 %	98,5 %	98,0 %

Årets resultat (mkr)	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004	Bokslut 2003	Bokslut 2002
Resultat enligt balanskravet	36,9	6,5	50,0	32,8	12,1
Redovisat resultat	22,6	-12,0	56,2	32,2	13,8

Investeringar och självfinansieringsgrad	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004	Bokslut 2003	Bokslut 2002
Avskrivningar relativt nettoinvesteringar exkl. finansiella investeringar	109,8 %	110,6 %	112,6 %	171,1 %	95,1 %

Soliditet	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004	Bokslut 2003	Bokslut 2002
Redovisat	48 %	48 %	52 %	55 %	55 %
Budgeterad	50 %	52 %	55 %	55 %	48 %

Balanslikviditet	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004	Bokslut 2003	Bokslut 2002
Redovisad	1,38	1,30	1,34	1,23	1,27

Fem år i sammandrag

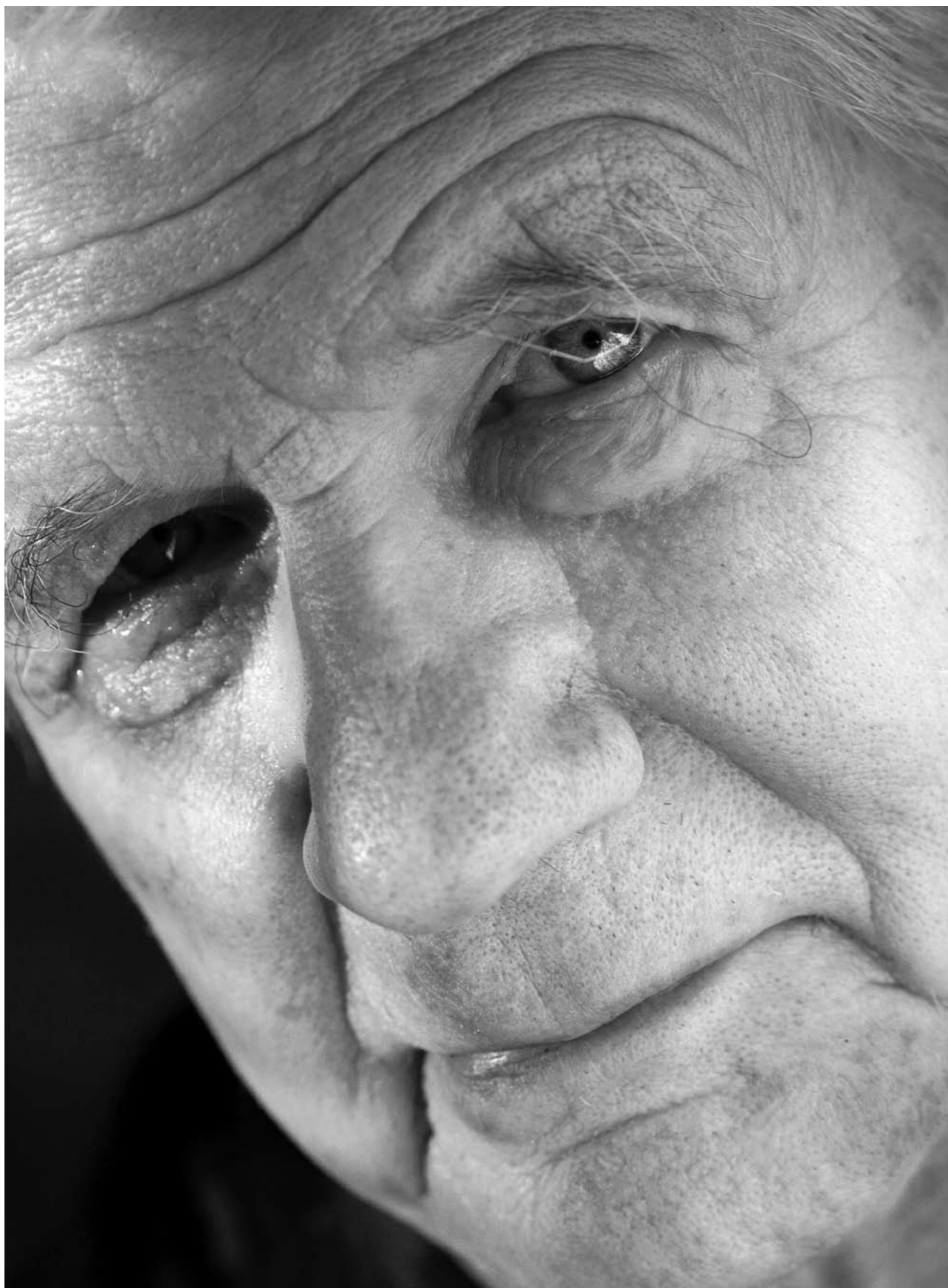
	Bokslut 2006	Bokslut 2005	Bokslut 2004	Bokslut 2003	Bokslut 2002
Antal invånare 31 december (st)	127 020	127 028	127 424	127 645	127 947
andel 65 år och äldre (%)	20	20	20	20	20
Utdebitering i Jämtland (kr)	10,15	10,15	10,15	10,15	9,55
Genomsnitt samtliga landsting (kr)	10,82	10,81	10,76	10,53	10,05
Skatteintäkter (mkr)	1 906	1 791	1 733	1 681	1 568
Utjämningsystemet* (mkr)	826	839	550	562	550
Bruttodriftskostnader (mkr)	3 203	3 076	2 915	2 846	2 699
Bruttoinvesteringar (mkr)	301	274	259	283	156
Rörelsekapital (mkr)	189	162	171	94	111
pr invånare (kr)	1 488	1 278	1 344	736	868
Låneskuld 31 december** (mkr)	491	399	313	270	212
per invånare (kr)	3 866	3 142	2 459	2 115	1 657
Rörelsekapital/externa utgifter (%)	6	5	6	4	5
Soliditet (%)	48	48	52	55	55
Balanslikviditet	1,38	1,30	1,34	1,27	1,27
Personalkostnader*** (mkr)	1 677	1 620	1 530	1 461	1 374
Antal anställda****	4 032	3 972	4 016	4 038	3 961

* Inkl momsbidrag och avgift. Fr o m 2005 ingår läkemedelsbidrag.

** Avsättningar till pensioner, patientskadereserv, särskild löneskatt samt omstrukturering

*** Exklusive utbetalda pensioner

**** Ordinarie månadsanställda samt månadsanställda vikarier

STIFTELSE OCH BOLAG – SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

I landstingets årsredovisning ingår en redovisning av det samlade resultatet av förvaltningsorganisationen och de företag eller motsvarande där landstinget har ett bestämmande inflytande. Med bestämmande inflytande avses en röstandel eller en kapitalandel på minst 20 %.

Dessa företag är Landstingsbostäder AB, Länstrafiken i Jämtland AB, Stiftelsen Jämtlands Läns Museum och Almi Företagspartner i Jämtland AB. Övriga koncernföretag redovisas enbart textmässigt.

Landstingsbostäder i Jämtland AB

Landstingsbostäder i Jämtland AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som helt ägs av landstinget. Bolagets uppgift är att främja bostadsförsörjningen inom landstingets verksamhetsområde.

Bolaget äger 460 lägenheter inom Östersunds kommun, med en sammanlagd lägenhetsyta om 30 334 kvm. Bolaget äger vidare 10 bostadsrättslägenheter i 7 föreningar, varav en lägenhet är belägen i Åre och övriga i Östersund. Årets resultat efter bokslutsdispositioner uppgår till 0,6 mkr, att jämföra med 1,3 mkr 2005.

Länstrafiken i Jämtlands län AB

Landstinget och länets kommuner äger vardera hälften av bolaget. Länstrafikens uppgift är att skapa ett sammanhängande trafiksystem med en enhetlig prisättning. Målet är att öka tillgängligheten genom att erbjuda ett kollektivt resalternativ vilket ska göra länet »rundare«.

Länstrafiken bedriver linjetrafik med buss, tåg och litet fordon inom Jämtlands län, samt interregional trafik i norrlandsläna. Verksamheten omfattar också godstrafik med terminaler i Östersund, Sveg, Funäsdalen, Hammarstrand och Strömsund under namnet Bussgods. Både trafik med buss och litet fordon sköts helt via ca 100 trafikentreprenörer.

Länstrafiken i Jämtlands län AB redovisar ett nollresultat efter bokslutsdispositioner, vilket bolaget även gjorde 2005.

Stiftelsen Jämtlands läns museum

Huvudmän i stiftelsen Jämtlands läns museum är Östersunds kommun och landstinget. Stiftelsens uppgift är

att förvalta stiftelsens samlingar, byggnader och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska också bedriva och främja kulturminnesvård, museal verksamhet och närstående kulturell verksamhet i huvudsak inom Jämtlands län. Det ekonomiska utfallet efter bokslutsdispositioner uppgår till 0,5 mkr, att jämföra med -0,3 mkr 2005.

ALMI Företagspartner Jämtland AB

Almi Företagspartner Jämtland AB ägs till 51 procent av moderbolaget ALMI Företagspartner AB och till 49 procent av Jämtlands läns landsting. Moderbolaget ägs i sin helhet av staten via näringsdepartementet. Bolagets verksamhetsidé är att genom marknadskompletterande finansiering och affärsutveckling till innovatörer, nyföretagare samt små och medelstora företag främja nyföretagandet, konkurrenskraften i företag och ett mera dynamiskt näringsliv i länet.

ALMI har arbetat med affärsutvecklingsinsatser i 260 företag och därtill lämnat metodisk rådgivning till över 500 personer med ambitioner att starta eget företag. Drygt 300 företag har startat under året. Under året beviljade ALMI dessutom nya lån och garantier till ett värde av 27,6 mkr fördelat på 47 företag. Resultatet efter bokslutsdispositioner uppgår 2005 till -0,9 mkr, att jämföra med 1,9 mkr 2005.

Bostadsrättsföreningen Åkerärtan

Landstingets andel utgör 64 procent räknat på andelskapitalet. Föreningen äger fastigheterna Åkerärtan 1 och Kartboken 1, där Odensala hälsocentral finns. Föreningens uppgift är att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att i föreningens hus upplåta bostäder för permanent boende och lokaler åt medlemmarna till nyttjande utan tidsbegränsning. Vidare har föreningen till uppgift att främja studie- och fritidsverksamhet inom föreningen samt att stärka gemenskapen och tillgodose gemensamma intressen och behov, främja serviceverksamhet med anknytning till boendet.

Den ekonomiska och tekniska förvaltningen har under året skötts av HSB Mitt. Föreningens resultat efter bokslutsdispositioner 2005 är 0,3 mkr, vilket är samma som året innan.

STIFTELSE OCH BOLAG – SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Bokslutsrapporter sammanställd redovisning

Resultaträkning

Mkr	Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2004
Verksamhetens intäkter	588,5	547,6	809,4
Verksamhetens kostnader	-3 211,1	-3 134,6	-2 957,2
Jämförelsestörande post	-21,3		-10,5
Avskrivningar	-77,0	-76,7	-78,2
Verksamhetens nettokostnader	-2 720,9	-2 663,7	-2 236,5
Skatteintäkter	1 906,1	1 791,0	1 733,0
Generella statsbidrag	826,1	839,0	549,5
Finansiella intäkter	27,1	34,6	25,1
Finansiella kostnader	-15,1	-12,2	-13,4
Resultat före extraordinära kostnader och intäkter	23,3	-11,3	57,7
Latent skatt	-0,2	-0,2	-0,1
Skattekostnader			-0,3
Förändring av eget kapital	23,1	-11,5	57,3

Balansräkning

Mkr	Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2004
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	1,5	2,3	1,6
Mark och byggnader	677,4	683,8	673,8
Maskiner och inventarier	195,2	164,8	170,6
Finansiella anläggningstillgångar	375,0	311,7	232,3
Summa anläggningstillgångar	1 249,1	1 162,6	1 078,3
Omsättningstillgångar			
Förråd	22,2	24,7	22,0
Kortfristiga fordringar	175,8	177,1	163,6
Kortfristiga placeringar	416,7	437,6	427,7
Kassa och bank	113,9	116,8	124,3
Summa omsättningstillgångar	728,6	756,2	737,6
SUMMA TILLGÅNGAR	1 977,7	1 918,8	1 815,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital (not 1)	905,2	916,8	859,6
Årets resultat	23,1	-11,6	57,3
Summa eget kapital	928,3	905,2	916,9
Avsättningar			
Pensioner	444,6	253,6	200,9
Latent skatt	0,8	0,7	50,0
Övriga avsättningar	41,1	140,9	57,1
Summa avsättningar	486,5	395,2	308,0
Skulder			
Långfristiga skulder	36,0	38,6	38,3
Kortfristiga skulder	526,8	579,9	552,7
Summa skulder	562,8	618,5	591,0
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 977,6	1 918,9	1 815,9

STIFTELSE OCH BOLAG – SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Ställda panter och ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelse pensioner inklusive särskild löneskatt	1 907,6 mkr
Föllingegården AB (borgen på lokaliseringsslån)	1,5 mkr
Borgensåtagande Landstingsbostäder	12,3 mkr
Fastighetsintäckningar Landstingsbostäder	45,1 mkr
Jämtlands läns landstings andel Transitio AB är 50 mkr	8 000 mkr
Jämtlands läns landsting är solidariskt ansvarig för en borgensförbindelse om 8 000 mkr, avseende Transitio AB (tågfordon Mittlinjen)	
Förvaltningsuppdrag 2006-12-31	
Förvaltade fonders tillgång	13,1 mkr

Noter till sammanställd redovisning

Resultat- och balansräkning har konsoliderats med proportionell metod där de ingående företagen har följande vikter:

Landstingsbostäder AB	1,00
Länstrafiken i Jämtland AB	0,50
ALMI företagspartner	0,49
Stiftelsen Jämtlands läns museum	0,33

Resultat- och balansräkning är upprättade enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 8.1 2002 vilket bland annat innebär att latent skatteskuld i obeskattade reserver har redovisats som en avsättning. I övervägande delen av fallen finns en förklaring till posterna i noterna till landstingets resultat- och balansräkning.

Finansieringsanalys

Mkr	Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2004
Verksamhetens intäkter	649,7	574,8	835,1
Verksamhetens kostnader	-3 222,3	-3 088,6	-2 944,8
Verksamhetens nettokostnader	-2 572,6	-2 513,8	-2 109,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag	2 732,2	2 630,0	2 282,6
Finansiella intäkter	27,2	35,9	25,4
Finansiella kostnader	-15,1	-13,6	-13,7
Skattekostnad	-0,2	-0,2	-0,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	171,5	138,1	184,2
Justering för rörelsekapitalets förändring			
Ökning(-) / minskning(+) förråd	2,5	-2,6	-0,9
Ökning(-) / minskning(+) kortfristiga fordringar och placeringar	22,7	-25,0	-130,4
Ökning(-) / minskning(+) kortfristiga skulder	-53,6	28,1	101,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten	143,1	138,8	154,4
Investeringsverksamheten			
Inköp immateriella tillgångar	0,0	-3,0	-1,3
Inköp materiella tillgångar	-112,5	-81,3	-87,7
Avyttrande materiella tillgångar	25,3	0,4	0,7
Inköp av finansiella tillgångar	-191,2	-190,6	-173,0
Avyttrande av finansiella tillgångar	133,0	131,1	162,1
Investeringsnetto	-145,4	-143,4	-99,2
Finansieringsverksamheten			
Utlåning/ökning långfristiga fordringar	0,2	0,0	-6,4
Återbetald utlåning	-0,7	-0,4	0,0
Långfristig upplåning	0,0	0,0	0,1
Amortering av skuld	-0,2	-2,5	-2,5
Utdelning och övrig finansiering	0,0	0,0	-2,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-0,7	-2,9	-10,8
Årets kassaflöde	-3,0	-7,5	44,4
Likvida medel vid årets början	116,8	124,3	79,9
Likvida medel vid årets slut	113,8	116,8	124,3
Förändring av likvida medel	-3,0	-7,5	44,4

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2006

Vi har granskat verksamheten under år 2006 inom landstingsstyrelsen, patientnämnden, fullmäktigeberedningarna för Folkhälsa, livsmiljö och kultur, Vård och rehabilitering, Demokrati och länsutveckling, Ekonomiberedningen. Vidare har vi granskat verksamheten inom den gemensamma nämnden mellan Jämtlands läns landsting och länets samtliga kommuner avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt verksamheten inom den gemensamma nämnden mellan landstinget och Strömsunds kommun avseende Närvård Frostviken. Vi har även genom lekmanrevisorerna och de förtroendevalda revisorerna granskat verksamheten under det gångna året i företagen Länstrafiken i Jämtlands län AB, ALMI Företagspartner AB, Landstingsbostäder i Jämtland AB och Stiftelsen Jämtlands läns Museum.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsord och landstingets revisionsreglemente. Våra skrivelser och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogade förteckning.

Till vår berättelse bifogas också lekmanrevisorernas granskningsrapporter och de auktoriserade revisorernas revisionsberättelser för de ovan nämnda företagen enligt 10 kap. 5 § respektive 9 kap. 5 § aktiebolagslagen samt revisorernas revisionsberättelse enligt 4 kap. 11 §, stiftelselagen.

Revisionsberättelse för kommunalförbundet Norrlands Dans och Musikteater bifogas inte eftersom förbundet ännu inte har upprättat årsredovisning för år 2006 och som således inte har kunnat granskas av förbundets revisorer.

Vi kommer senare att överlämna en mera detaljerad skrivelse till landstingsstyrelsen över iakttagelser, synpunkter och förslag på åtgärder med anledning av granskningen av årsredovisningen för år 2006.

Patientnämnden

Revisionens inriktning och resultat

Vi har tagit del av nämndens redovisning av sin verksamhet för det gångna året. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att patientnämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Gemensamma nämnden avseende upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att den gemensamma nämnden avseende upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott mot budget samt att detta har hanterats, dels i samband med delårsrapporten per 2006-08-31, dels enligt uppgift i dialog om bokslutet med Strömsunds kommun. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att den gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Folkhälsa, livsmiljö och kultur

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för folkhälsa, livsmiljö och kultur beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2006

Beredningen för Vård och rehabilitering

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för vård och rehabilitering beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Demokrati och länsutveckling

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för demokrati och länsutveckling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Beredningen för Ekonomi

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att beredningen för ekonomi beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Landstingsstyrelsen

Revisionens inriktning och resultat

Vår granskning av ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten år 2006 har fokuserat i första hand på dels verksamheten ur ett brukar- och patientperspektiv och dels på hur verksamheten styrs och följs upp. I sist nämnda avseende har särskild uppmärksamhet ägnats åt hur personalresurserna hanteras.

Patient- och medborgarperspektivet är i första hand utgångspunkt för granskningarna av folkhälsoarbetet, laborativverksamheten inom klinisk kemi, tillämpningen av vårdgarantin inom primärvården, telemedi-

cin och hur patientsäkerhetsarbetet bedrivs med bland annat underlag av avvikelserapportering.

Räkenskapsrevisionen har, utöver bokslutsgranskning, omfattat en granskning av om interna regler och skatteregler följs vid resor, kurser och konferenser. Vi har även granskat hur den interna kontrollen är organiserad i ekonomirutinerna inom vårdadministrationen samt inom finansförvaltningen.

Resultatet av våra granskningar finns att ta del av i de rapporter som vi löpande har lämnat från granskningsarbetet och som finns förtecknade i bilaga.

Vi kan liksom tidigare konstatera att våra synpunkter och förslag till förbättringar har mottagits väl av landstingsstyrelsen och andra granskade organ samt att det finns en uppriktig vilja att åtgärda de brister som iakttagits vid våra granskningar. Flera av de åtgärder som vi föreslog föregående år har vidtagits. Vi återkommer emellertid till, enligt vår mening, några ytterligare angelägna åtgärder som återstår att genomföra.

Granskningen av om landstingsstyrelsen har tillräcklig kontroll över landstingets verksamhet samt hur styrelsen fullgör sin uppsiktsplikt, utgör en betydande del av den årliga granskningen. I vår granskning av styrelsens ledning och uppföljning av verksamheten under 2006 har vi iakttagit följande.

Landstingsstyrelsens uppsiktsplikt: Vi har under flera år uppmärksammat landstingsstyrelsen på dess övergripande ansvar för landstingets angelägenheter samt den s.k. uppsiktsplikten. Enligt denna krävs att styrelsen aktivt följer verksamheten i nämnderna, beredningarna, landstingsföretagen och de kommunalförbund som landstinget är med i. De sist nämnda har utökats markant i antal genom tillkomsten av förbunden för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Även om vi kan notera att styrelsen vid flera tillfällen fått information och/eller haft anledning att handlägga ärenden som rör enskilda företag torde det enligt vår mening krävas mer åtgärder för att systematiskt uppfylla uppsiktsplikten mot samtliga de organ som omfattas av denna. Som vi också framhöll föregående år kan styrelsens tjänstmannastöd från förvaltningen behöva organiseras och utvecklas ytterligare i detta avseende.

Styrning och uppföljning av landstingets verksamhet och ekonomi: Vi framhöll i föregående års revisionsberättelse att landstingsplanen för 2006 hade utvecklats positivt i förhållande till tidigare plan trots att det liksom tidigare saknades operativa och tydliga

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2006

mål samt ansvariga mottagare för de uppräknade uppdragen/aktiviteterna. Det kan även diskuteras det lämpliga i att placera mål, uppdrag, förväntat resultat m.m. i bilaga så fanns dock dessa uppgifter konkretiserade i planen för varje verksamhetsområde.

Årsredovisningen för år 2006 saknar en återredovisning av måluppfyllelse och resultat per verksamhetsområde som svarar mot den ovan nämnda bilagan i landstingsplanen. Motsvarande uppgifter som de i bilagan saknas i den under 2006 fastställda landstingsplanen för 2007-2009. Det går således inte att i planen urskilja mål, uppdrag/aktiviteter för varje verksamhetsområde. Där emot ges ekonomiska ramar per verksamhetsområde.

Enlig kommunallagen och lagen om kommunal redovisning skall årsredovisningen omfatta samtliga de juridiska personer, dvs. de företag, kommunalförbund m.fl., genom vilka landstinget bedriver verksamhet. För flertalet av dessa juridiska personer bifogas den kompletta årsredovisningen från dessa utöver att viss information om verksamhetens resultat återges i den s.k. sammanställda redovisningen i landstingets årsredovisning. I jämförelse med redovisningen av dessa juridiska personer, beskrivs resultatet av de olika verksamheterna inom nämndförvaltningen på ett torftigt sätt. Redovisningen av förvaltningens verksamhetsområden svarar inte mot landstingsplanens detaljeringsnivå vare sig vad gäller produktion eller ekonomi. Enligt vår mening bör redovisningen av de olika verksamhetsområdena framdeles bättre balanseras mot varje verksamhets omfattning i antal brukare, antal anställda, verksamhetsgrenar etc.

Vid uppföljningen av landstingets verksamhet i samband med delårsrapporteringen under hösten kunde landstingsstyrelsen själv konstatera att organisationen i ringa omfattning hade anpassat verksamheten till de beslut som fullmäktige fattade i juni. Den handlingsplan med förslag till åtgärder för att anpassa verksamheten till budget som förvaltningen lämnade till styrelsen vid delårsrapportering per augusti uppfyllde inte heller de kvalitativa krav som kan ställas på ett sådant beslutsunderlag. Vi kunde notera att styrelsen därför mer eller mindre tvingades föreslå fullmäktige att skjuta till medel till verksamheten för att täcka prognostiserade underskott. Här finner vi anledning att erinra om de synpunkter vi i föregående års berättelse framförde om behovet av att organisera ärendebereidningen på ett bättre sätt.

Trots fullmäktiges tillskott av medel, redovisar flera verksamhetsområden betydande underskott vid årets slut och att det sammanlagda underskottet i förvaltningen är ca 17 mkr. Då anslaget för år 2007 inte räknats upp motsvarande det tillfälliga tillskottet av medel för 2006, kommer det enligt vår bedömning och som landstingsstyrelsen också själv konstaterar, att ställas stora krav på omprövning och effektivisering under år 2007 för att framdeles bringa verksamhet och ekonomi i balans.

Vi noterar särskilt att landstingsstyrelsen under året har fokuserat på åtgärder för att minska vårdskador och förbättra patientsäkerheten. Det är ett enligt vår mening mycket angeläget förbättringsområde som också vi uppmärksammade i vår granskning »Vajsing i vården« i början av 2006 som behandlade avvikelserapportering och patientsäkerhetsarbete.

Vi ser även med tillfredsställelse på den omprövning av organisationen av administration, stöd och service som landstingsstyrelsen nu påbörjat. Indikationer om missförhållanden som vi fått under våra granskningar stämmer väl med resultatet av styrelsens utvärdering. Bland annat att modellen med beställar-/utförare och köp/sälj av administrativa tjänster inte fungerar på avsett sätt. Det beslutade målet att under 2005-2007 sänka kostnaderna med 50 mkr för administration, stöd och service synes därmed inte heller nås. Sådana beslut bör enligt vår mening baseras på bättre underlag än som varit fallet.

Ett av de väsentligaste målen för hälso- och sjukvårdsverksamheten är enligt vår mening att leva upp till vårdgarantin. Av årsredovisningen framgår att så inte är fallet på flera områden även om väsentliga förbättringar också kan avläsas. I vår granskning av hur vårdgarantin uppfylls inom primärvården kan vi konstatera att verksamhetens egna mätningar och återrapportering ger en missvisande bild av hur garantin klaras, bland annat på grund av felaktiga mätmetoder. Det finns omotiverade och alltför stora skillnader i hur verksamheten organiseras på olika hälsocentraler. Framförallt brister det fortfarande i alltför hög grad i telefontillgängligheten. Vi anser detta bör vara ett prioriterat område för förbättringar. Vidare anser vi att patientnyttan och effektiviteten i verksamheten kan ökas genom att utveckla användningen av ny teknik som till exempel telemedicin och patientnära analysverksamhet inom laboratoriemedicin.

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2006

Enligt lagen om kommunal redovisning skall förvaltningsberättelsen i årsredovisningen innehålla en översikt över både utvecklingen och den förväntade utvecklingen av landstingets verksamhet. Vi saknar fortfarande en sådan framförallt framåtsyftande analys av såväl verksamhet som ekonomi.

Vi noterar att landstingsstyrelsen i flera avseenden på ett positivt sätt påbörjat ett arbete med att komma tillrätta med obalansen mellan verksamhet och ekonomi, förbättra patientsäkerheten, undanröja organisatoriska missförhållanden o.s.v. Vår bedömning är att det dock krävs särskilda åtgärder för att vidareutveckla den politiska styrningen och uppföljningen av landstingets verksamhet och ekonomi. Landstingsplanen behöver enligt vår mening ses över i fråga om målstruktur, anslagsnivåer och övrigt innehåll liksom även planens disposition. Årsredovisning och delårsrapporter bör utformas så att de med enkelhet kan jämföras med mål och mått i landstingsplanen. Vi har tidigare framfört synpunkter på vilka konkreta förändringar som behöver vidtas.

Landstingsstyrelsen bör fortsätta att utveckla den löpande uppföljningen under året för att förbättra kontrollen över verkställigheten av fullmäktiges och styrelsens egna beslut. Vi anser att de tvådagarssammanträden som styrelsen regelmässigt infört fr.o.m. år 2007, med ökat utrymme för information och överläggningar är en positiv och betydelsefull åtgärd i sammanhanget.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att landstingsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006.

Resultatbedömning

Vi skall enligt kommunallagen, 9 kap 9a §, bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Vi har i det ovanstående berört vårdgarantin och att landstinget till alla delar inte lever upp till denna. Som framgår av landstingsstyrelsens redovisning har också övriga verksamhetsmål för år 2006 i flera fall endast delvis uppnåtts.

De ekonomiska målen har som framgår av årsredovisningen inte heller till alla delar kunnat uppnås. Vi anser att det viktigaste ekonomiska målet är att den årliga ökningen av eget kapital är tillräcklig för att klara återinvesteringar, pensionsförpliktelser m.m. Det bör enligt vår mening snarast på ett mer adekvat sätt än hittills bestämmas vilken nivå som skall vara målet för detta överskott framdeles samt att åtgärder vidtas som innebär att målet kan realiseras.

Vår samlade bedömning är sålunda att resultatet som redovisas i årsbokslutet i ovan beskrivna delar, inte är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Godkännande av årsredovisningen

Den av landstingsstyrelsen överlämnade årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Redovisningen av de finansiella placeringarna är dock som vi tidigare påtalat i en särskild rapport, fortfarande organiserad på ett sätt som inte medger att vi har kunnat göra en fullständig avstämning av bokslutet mot erhållna engagemangsbesked.

Underlaget för den redovisade avräkningen mot det s.k. balanskravet har särskilt granskats. Vi anser att skälen till att angivna poster av engångsnatur undantas i avräkningen är godtagbara och att redovisningen således uppfyller de lagstadgade kraven.

I årsredovisningens redogörelse över landstingets ekonomiska ställning och resultat saknas not eller upplysning också om följande förhållanden:

- Som skuld redovisas 9,0 mkr i projektmedel på grund av den redovisningsmodell som tillämpas. Medlen utgör egentligen egna medel och borde således ingå i eget kapital.

Årsredovisningen ger trots det ovan påpekade en i stort rättvisande bild av utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och landstingets ekonomiska ställning.

Med de av oss här lämnade upplysningarna tillstyrker vi att årsredovisningen för år 2006 godkänns.

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2006

Jämtlands läns landstings revisorer

Nils-Gunnar Molin

Viola Ekavall

Jan Bergqvist

Jöns Broström

Mats El Kott

Gustaf Onilsgård

Jämtlands Läns Landsting

Besöksadress: Fritzhemsgatan 1, Frösön

Postadress: Box 602, 832 23 Frösön

Telefon: 063-14 75 00

Fax: 063-14 75 15

E-post: jamtlands.lans.landsting@jll.se

Hemsida: www.jll.se